

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY KĘTY NA LATA 2027-2030**



2027-2030

Gmina Kęty

Kęty, 2026

Spis treści

ROZDZIAŁ I. WPROWADZENIE	1
Cel i charakter dokumentu	1
Kontynuacja Programu 2023-2026.....	1
Krótka charakterystyka gminy	1
Spójność strategiczna	3
Filozofia Programu.....	3
ROZDZIAŁ II. PODSTAWY PRAWNE	4
ROZDZIAŁ III. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE KĘTY (SYNTEZA)	5
III.1 Metodologia i źródła danych	5
III.2 Problem alkoholowy (dorośli i uczniowie)	5
III.3 Nikotyna i e-papierosy.....	7
III.4 Narkotyki i nowe substancje psychoaktywne	9
III.5 Uzależnienia behawioralne i higiena cyfrowa	10
III.6 Przemoc domowa i rówieśnicza	12
III.7 Lecznictwo i poradnictwo: PLU, Punkt konsultacyjny, OPPA	14
III.8 Dane służb i pomocy społecznej: Policja, Straż Miejska, GKRPA, CUS	15
III.9 Wnioski i rekomendacje przekrojowe	17
ROZDZIAŁ IV. ZAŁOŻENIA I ADRESACI PROGRAMU	19
Poziomy profilaktyki	19
Adresaci Programu	19
ROZDZIAŁ V. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU	21
Realizator Programu	21
Partnerzy Programu	21
Placówki oświatowe	22
ROZDZIAŁ VI. CELE PROGRAMU	23
Cel główny	23
Cele szczegółowe.....	23
ROZDZIAŁ VII. ZADANIA PROGRAMU I SPOSOBY ICH REALIZACJI.....	25
VII.1 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej	25
VII.2 Pomoc psychospołeczna i prawna rodzinom oraz ochrona przed przemocą domową	26
VII.3 Profilaktyczna działalność informacyjna, edukacyjna i szkoleniowa	27
VII.4 Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych	28
VII.5 Interwencje dotyczące reklamy i zasad sprzedaży oraz kontrole punktów sprzedaży	29
VII.6 Wspieranie zatrudnienia socjalnego	31
VII.7 Przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.....	31
ROZDZIAŁ VIII. PRZEWIDYWANE REZULTATY	33
ROZDZIAŁ IX. FINANSOWANIE ZADAŃ.....	35

Źródła finansowania	35
Wykonanie budżetu Programu w latach 2023-2025.....	35
Mechanizm corocznego preliminarza	35
Finansowanie poza środkami Programu	36
ROZDZIAŁ X. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	37
Zadania Komisji.....	37
Skład i organizacja Komisji.....	37
Działalność Komisji w latach 2023-2025	37
Zasady wynagradzania członków Komisji.....	38
ROZDZIAŁ XI. MONITORING I EWALUACJA	39
Zasady sprawozdawczości	39
Wskaźniki monitorowania	39
Źródła danych	40
ROZDZIAŁ XII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE	42
Okres obowiązywania.....	42
Nadzór nad realizacją Programu	42
Tryb aktualizacji.....	42
Klauzula aktualizacyjna dotycząca Narodowego Programu Zdrowia	42
Słowniczek pojęć	42

ROZDZIAŁ I. WPROWADZENIE

Cel i charakter dokumentu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kęty na lata 2027-2030, zwany dalej Programem, określa lokalną strategię działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, obejmującą łącznie problematykę alkoholową, problematykę narkotykową oraz uzależnienia behawioralne. Program stanowi kontynuację działań prowadzonych na terenie Gminy Kęty w ramach poprzedniej edycji, przyjętej uchwałą nr LI/497/2022 Rady Miejskiej w Kętach z dnia 25 listopada 2022 r. na lata 2023-2026, rozwijając i aktualizując jej założenia w oparciu o aktualną diagnozę problemów społecznych oraz zmieniające się uwarunkowania instytucjonalne.

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Program uchwalany jest na okres nie dłuższy niż 4 lata i stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniając cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia w obszarze profilaktyki uzależnień. Jest dostosowany do specyfiki problemów występujących na terenie Gminy Kęty oraz uwzględnia lokalne uwarunkowania prawne, administracyjne i ekonomiczne, w tym zachodzące przekształcenia instytucjonalne.

Kontynuacja Programu 2023-2026

Poprzednia edycja Programu obowiązuje do dnia 31 grudnia 2026 r., co uzasadnia opracowanie nowej edycji na lata 2027-2030, mieszczącej się w maksymalnym ustawowym horyzoncie czteroletnim. Niniejszy Program zachowuje ciągłość dotychczasowego modelu koordynacji, jednocześnie odzwierciedlając przekształcenia instytucjonalne, jakie nastąpiły na terenie gminy: od 1 stycznia 2025 r. w miejsce Poradni Leczenia Uzależnień działającej w Gminnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kętach funkcjonuje Punkt konsultacyjny do spraw uzależnień, natomiast od 1 września 2025 r. w miejsce Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje Centrum Usług Społecznych w Kętach. W dokumencie stosowane jest nazewnictwo instytucji według stanu na 2027 r., z adnotacją historyczną przy danych pochodzących sprzed przekształceń.

Krótką charakterystyka gminy

Gmina Kęty jest gminą miejsko-wiejską położoną w powiecie oświęcimskim, w województwie małopolskim. Organem stanowiącym gminy jest Rada Miejska w Kętach, a organem wykonawczym Burmistrz Gminy Kęty. Według stanu na 31 grudnia 2025 r. gminę zamieszkiwało 33 014 osób, z czego 17 419 na terenie miasta i 15 595 na obszarze wiejskim.

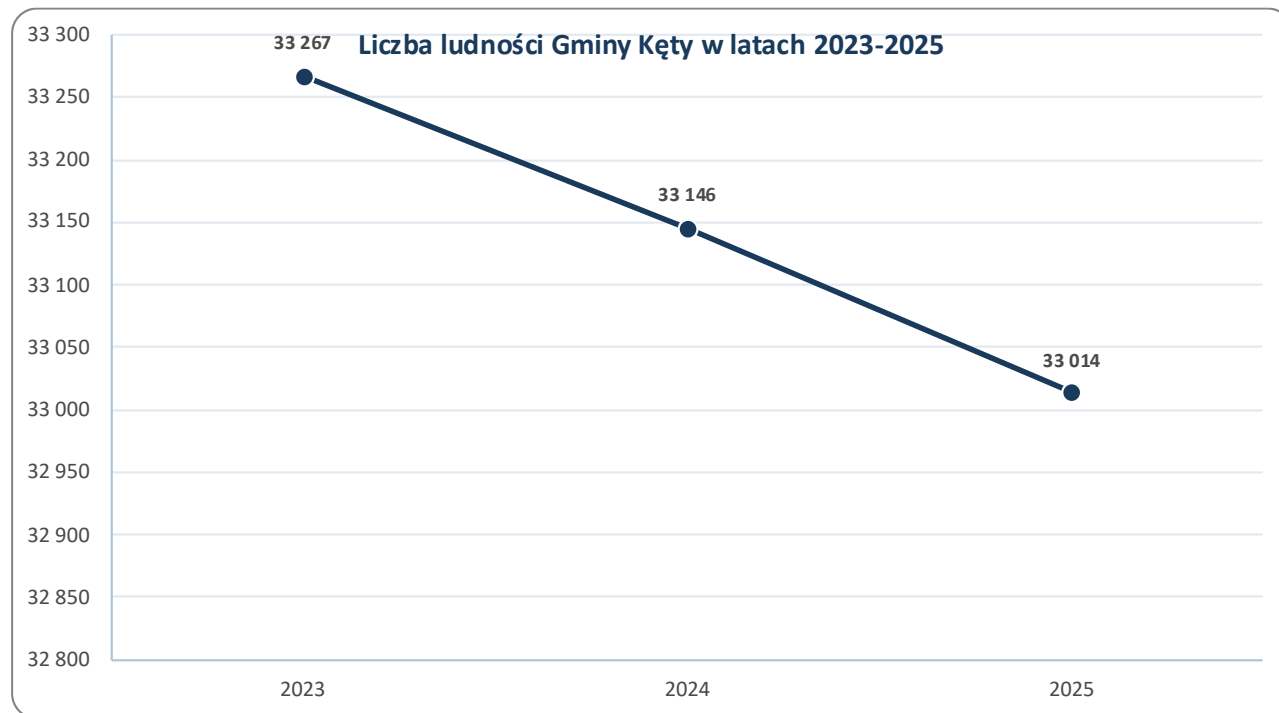
W latach 2023-2025 liczba ludności gminy systematycznie się zmniejszała, co wynika z utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego, częściowo równoważonego dodatnim saldem migracji w latach 2024-2025.

Tabela 1. Liczba ludności Gminy Kęty w latach 2023-2025

Rok	Liczba ludności (stan na 31.12)	Przyrost naturalny (na 1000 ludności)	Saldo migracji (na 1000 ludności)
2023	33 267	-3,1	-0,1

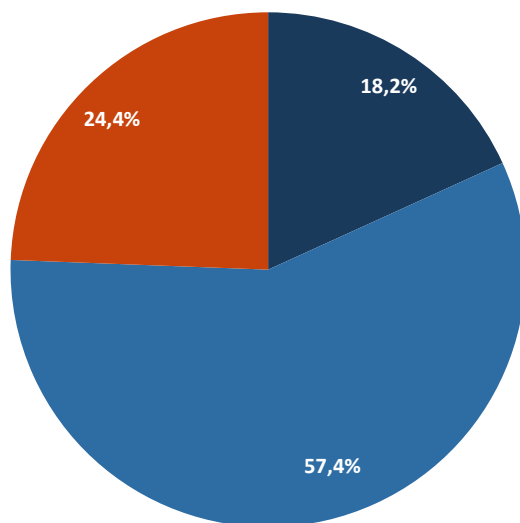
Rok	Liczba ludności (stan na 31.12)	Przyrost naturalny (na 1000 ludności)	Saldo migracji (na 1000 ludności)
2024	33 146	-4,1	1,3
2025	33 014	-3,4	0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), Bank Danych Lokalnych, 2023-2025.



Struktura wieku mieszkańców gminy według stanu na 31 grudnia 2025 r. przedstawia się następująco: wiek przedprodukcyjny obejmował 5 999 osób, co stanowiło 18,2% ogółu ludności, wiek produkcyjny 18 949 osób, co stanowiło 57,4% ogółu ludności, natomiast wiek poprodukcyjny 8 066 osób, co stanowiło 24,4% ogółu ludności.

Struktura ekonomicznych grup wieku mieszkańców Gminy Kęty w 2025 r.



■ Wiek przedprodukcyjny ■ Wiek produkcyjny ■ Wiek poprodukcyjny

Na terenie gminy funkcjonuje sieć 9 szkół podstawowych, obejmująca trzy placówki w Kętach oraz szkoły w miejscowościach Malec, Nowa Wieś, Bielany, Bulowice, Łęki i Witkowice. Placówki oświatowe jako środowisko obejmujące dzieci i młodzież szkolną, stanowią kluczowy element realizacji działań profilaktycznych Programu, opisany szczegółowo w Rozdziale V.

Spójność strategiczna

Program pozostaje spójny z dokumentami strategicznymi Gminy Kęty: Strategią Rozwoju Gminy Kęty, przyjętą uchwałą nr XXXV/357/2021 Rady Miejskiej w Kętach oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kęty, przyjętą uchwałą nr XXVII/275/2021 Rady Miejskiej w Kętach. Cele i priorytety obu dokumentów w obszarze polityki społecznej oraz profilaktyki uzależnień znajdują rozwinięcie i operacjonalizację w niniejszym Programie.

Filozofia Programu

Działania profilaktyczne planowane w ramach Programu opierają się na aktualnej wiedzy o skali i charakterze problemów uzależnień na terenie gminy oraz na programach o potwierdzonej skuteczności, zgodnych ze standardami jakości Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom oraz Systemem rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego. Takie podejście, oparte na dowodach naukowych, stanowi podstawę planowania i wdrażania działań profilaktycznych na wszystkich poziomach: uniwersalnym, selektywnym oraz wskazującym, adresowanych odpowiednio do ogółu mieszkańców, grup podwyższonego ryzyka oraz osób i rodzin dotkniętych już problemem uzależnień.

ROZDZIAŁ II. PODSTAWY PRAWNE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kęty na lata 2027-2030 opracowano na podstawie następujących aktów prawnych i dokumentów programowych:

Tabela 2. Podstawy prawne Programu

1.	Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2.	Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
3.	Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.
4.	Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
5.	Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
6.	Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.
7.	Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
8.	Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.
9.	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
10.	Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
11.	Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2026, ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r., z późniejszymi zmianami przedłużającymi okres jego obowiązywania.

Narodowy Program Zdrowia stanowi dokument o określonym horyzoncie czasowym, odrębnym od okresu obowiązywania niniejszego Programu. W przypadku przyjęcia nowej edycji Narodowego Programu Zdrowia w trakcie obowiązywania niniejszego Programu, jego cele operacyjne w obszarze profilaktyki uzależnień uwzględniane są na bieżąco, zgodnie z klauzulą aktualizacyjną zawartą w Rozdziale XII.

ROZDZIAŁ III. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE KĘTY (SYNTEZA)

III.1 Metodologia i źródła danych

Diagnoza problemów uzależnień przedstawiona w niniejszym rozdziale opiera się na dwóch grupach źródeł: wynikach badania ankietowego przeprowadzonego w 2026 r. w ramach Diagnozy Problemów Społecznych Gminy Kęty oraz danych instytucjonalnych z lat 2023-2025, gromadzonych przez podmioty działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy.

Badanie ankietowe objęło łącznie 1362 respondentów podzielonych na cztery grupy: mieszkańców gminy (576 osób), uczniów szkół podstawowych klas 4-6 (472 osoby), uczniów klas 7-8 (294 osoby) oraz przedstawicieli instytucji pomocowych działających na terenie gminy (20 osób). W badaniu zastosowano metodę sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem czterech odrębnych kwestionariuszy ankiety, dostosowanych do specyfiki poszczególnych grup respondentów, obejmujących pytania zamknięte, pytania filtrujące oraz część metryczkową. Badanie przeprowadzono z zachowaniem zasad dobrowolności i anonimowości, a w przypadku uczniów szkół podstawowych, za wiedzą i zgodą szkoły oraz rodziców lub opiekunów prawnych.

Źródłem danych instytucjonalnych są: roczne raporty z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za lata 2023-2025, obejmujące dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dane pomocy społecznej oraz dane finansowe, sprawozdania Poradni Leczenia Uzależnień za lata 2023-2024 oraz Punktu konsultacyjnego do spraw uzależnień za 2025 r., sprawozdania roczne o udzielonych świadczeniach pomocy społecznej (MRPiPS-03) za lata 2024-2025, dane Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej, a także informacje przekazane przez Komisariat Policji w Kętach oraz Straż Miejską w Kętach.

Wyniki przedstawione w kolejnych podrozdziałach prezentowane są jako dokładne odsetki wskazań wraz z liczebnością próby (N), z zachowaniem podziału na poszczególne grupy respondentów tam, gdzie jest to metodologicznie uzasadnione.

III.2 Problem alkoholowy (dorośli i uczniowie)

Wśród mieszkańców gminy objętych badaniem (N=576) 31,08% zadeklarowało, że nie spożywa alkoholu. Wśród pozostałych respondentów dominującym wzorcem spożycia była konsumpcja okazjonalna: 32,64% mieszkańców piło alkohol kilka razy w roku, 11,46% kilka razy w miesiącu, a 7,29% raz w miesiącu. Regularne spożycie w wymiarze tygodniowym lub codziennym zadeklarowało łącznie 10,94% respondentów (kilka razy w tygodniu 3,82%, raz w tygodniu 6,08%, codziennie 1,04%).

Tabela 3. Częstotliwość spożycia alkoholu przez mieszkańców Gminy Kęty

Odpowiedź	Odsetek wskazań (N=576)
Nie piję alkoholu	31,08%
Kilka razy w roku	32,64%
Rzadziej niż raz w roku	6,60%

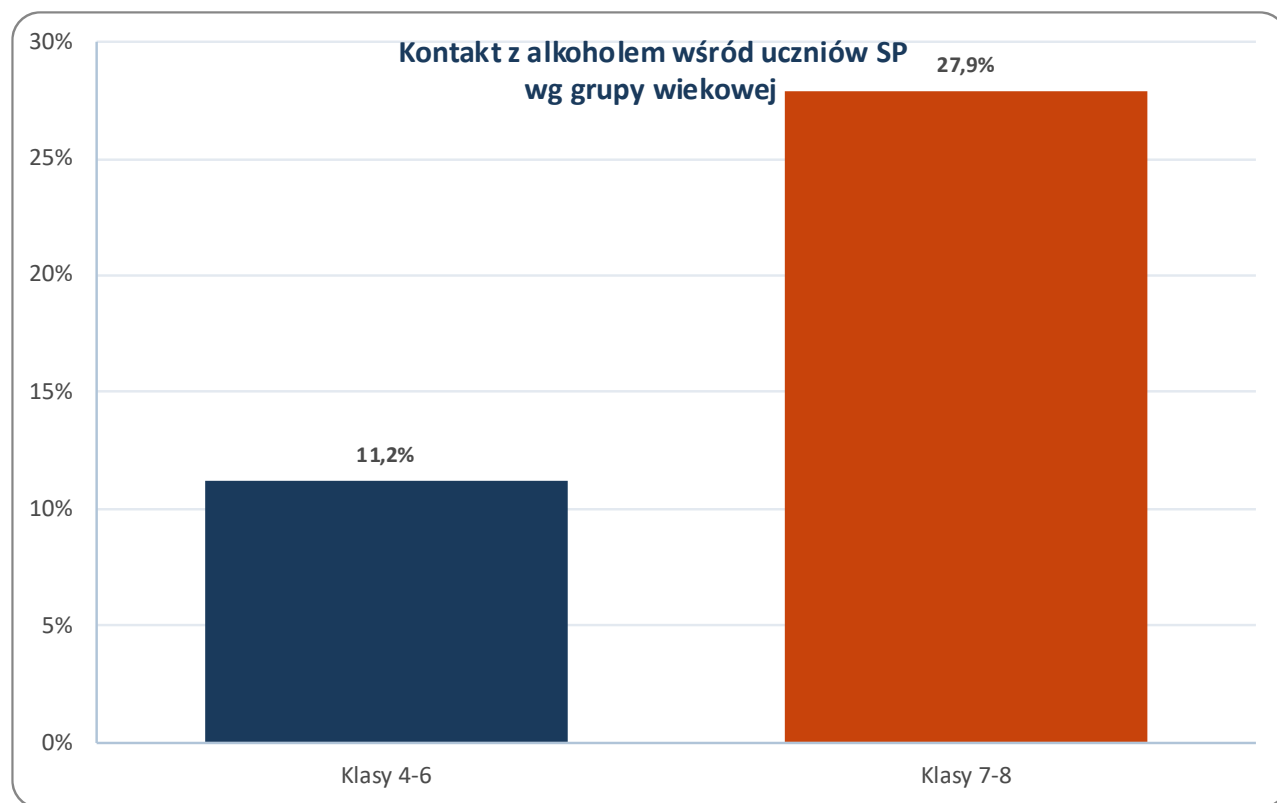
Odpowiedź	Odsetek wskazań (N=576)
Raz w miesiącu	7,29%
Kilka razy w miesiącu	11,46%
Raz w tygodniu	6,08%
Kilka razy w tygodniu	3,82%
Codziennie	1,04%

Źródło: Diagnostyka Problemów Społecznych Gminy Kęty 2026, Mieszkańcy, N=576.

Wśród mieszkańców spożywających alkohol (N=397) najczęściej wskazywanym rodzajem był alkohol pity w postaci wina (49,12%) oraz piwa lub cydru (45,34%), a najczęstszym miejscem spożycia spotkania towarzyskie zorganizowane (56,68%) oraz picie w domu (48,11%). Zidentyfikowano także zachowania wymagające uwagi profilaktycznej: 6,8% mieszkańców spożywających alkohol zadeklarowało częste picie w samotności, a kolejne 3,27% wskazało na picie samotne zawsze lub praktycznie zawsze. Wśród ogółu mieszkańców (N=576) 0,87% było świadkiem jazdy pod wpływem alkoholu bardzo często, 0,52% często, a 17,36% rzadko. Kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie swojej miejscowości zaobserwowało 8,68% mieszkańców. W ocenie trendu spożycia alkoholu w miejscowości 47,57% mieszkańców nie potrafiło ocenić kierunku zmian, a 14,58% wskazało na wzrost spożycia.

Wśród uczniów szkół podstawowych klas 4-6 (N=472) kontakt z napojami alkoholowymi zadeklarowało 11,23% badanych. Spośród uczniów, którzy mieli taki kontakt (N=53), wiek pierwszej próby rozkładał się niemal równomiernie: 32,08% spróbowało alkoholu w wieku 8 lat lub wcześniej, 33,96% w wieku 9-10 lat, a 33,96% w wieku 11-12 lat lub później. Najczęstszą okolicznością pierwszego kontaktu z alkoholem było spożycie przez pomyłkę (41,51%), a w dalszej kolejności spożycie w czasie uroczystości rodzinnej za zgodą dorosłych (22,64%) oraz poczęstowanie przez rodziców lub opiekunów (9,43%).

Wśród uczniów klas 7-8 (N=294) kontakt z alkoholem zadeklarowało 27,89% badanych, ponad dwukrotnie więcej niż w młodszej grupie wiekowej. Wśród uczniów mających taki kontakt (N=82), 35,37% spróbowało alkoholu w wieku 10 lat lub wcześniej, a 45,12% w wieku 13-14 lat lub później. 40,24% uczniów spożywających alkohol (N=82) piło go w ciągu ostatniego miesiąca przed badaniem, a wśród tej grupy (N=33) 24,24% zadeklarowało bardzo mocne upicie się w tym okresie. W ocenie dostępności alkoholu dla osób niepełnoletnich na terenie miejscowości (N=294) 35,03% uczniów uznało jego zdobycie za łatwe, 9,52% za trudne, a 6,8% za niemożliwe, natomiast 48,64% nie potrafiło ocenić dostępności. Wśród uczniów spożywających alkohol regularnie (N=34) 78,79% nie doświadczyło w ostatnich 12 miesiącach żadnych negatywnych konsekwencji związanych z piciem, 9,09% wskazało na niechciany lub przypadkowy kontakt fizyczny, a po 6,06% na zniszczenie lub kradzież cennej rzeczy oraz poważne problemy z przyjaciółmi.



Zestawione wyniki wskazują na rosnącą wraz z wiekiem ekspozycję na alkohol wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Szczególnej uwagi profilaktycznej wymagają: przypadkowy charakter pierwszego kontaktu z alkoholem u młodszych uczniów, wzrost odsetka regularnego spożycia i epizodów silnego upicia wśród starszej młodzieży szkolnej, a także niska świadomość społeczną dotyczącą dostępności alkoholu dla osób niepełnoletnich i zjawiska spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Szczególnej uwagi profilaktycznej wymagają: przypadkowy charakter pierwszego kontaktu z alkoholem u młodszych uczniów, wzrost odsetka regularnego spożycia i epizodów silnego upicia wśród starszej młodzieży szkolnej, a także niska świadomość społeczną dotyczącą dostępności alkoholu dla osób niepełnoletnich i zjawiska spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Obserwacje te stanowią podstawę diagnostyczną celów i zadań Programu w obszarze profilaktyki alkoholowej, przedstawionych w Rozdziałach VI i VII.

III.3 Nikotyna i e-papierosy

Wśród mieszkańców gminy kwestionariusz ankiety nie wyodrębnił osobnego obszaru dotyczącego palenia tytoniu, a nikotyna w postaci saszetek nikotynowych lub snusu pojawiła się jedynie jako jedna z kategorii w pytaniu o substancje psychoaktywne zażywane w życiu (4,35% wskazań wśród osób mających kontakt z takimi substancjami). Szczegółowe rozpoznanie problematyki nikotynowej i wapingu przeprowadzono wśród uczniów szkół podstawowych.

Wśród uczniów klas 4-6 (N=472) 94,92% zadeklarowało, że nigdy nie paliło papierosów, a kontakt z papierosami w jakiegokolwiek formie miało łącznie 5,08% badanych (2,97% raz, 1,06% kilka razy, 1,06% regularnie). Wśród uczniów, którzy palili (N=24), 62,5% pierwszy raz sięgnęło po papierosa w wieku 11-12 lat lub później. Znajomość e-papierosów zadeklarowało 88,14% uczniów tej grupy, a wśród nich (N=416) 31,25% wskazało, że rówieśnicy w ich wieku palą e-papierosy. Samo używanie e-papierosów zadeklarowało 2,88% uczniów klas 4-6, podczas gdy 97,12% nie stosowało tego produktu. W ocenie bezpieczeństwa e-papierosów względem papierosów tradycyjnych 40,87% uczniów nie potrafiło zająć stanowiska, a 44,23% oceniło

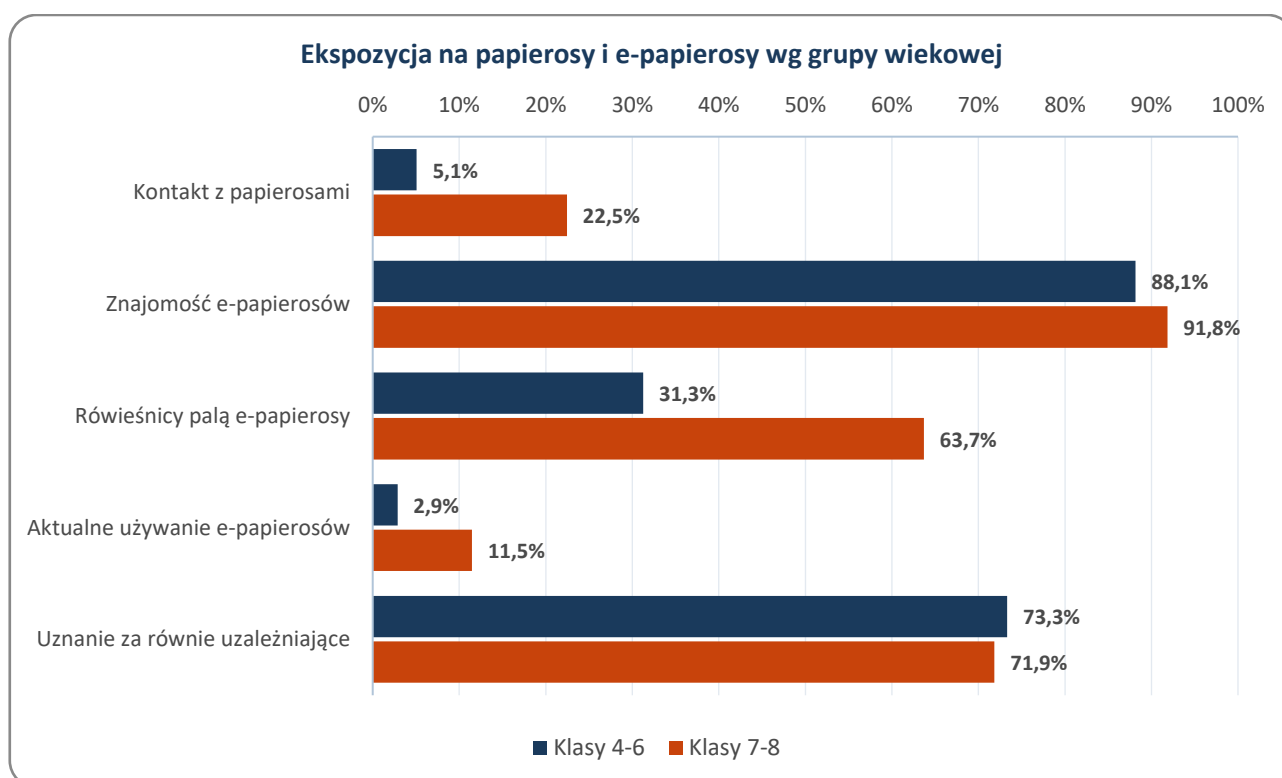
je jako mniej bezpieczne. Zdecydowana większość (73,32%) uznała e-papierosy za tak samo uzależniające jak papierosy tradycyjne.

Wśród uczniów klas 7-8 (N=294) skala kontaktu z papierosami była wyraźnie wyższa: 77,55% nigdy nie paliło, natomiast 22,45% miało doświadczenie palenia w różnym zakresie (10,2% raz, 6,46% kilka razy, 3,06% często, 2,72% regularnie). Wśród palących (N=66) 50% pierwszy raz zapaliło w wieku 13-14 lat lub później, a 9,09% w wieku 10 lat lub wcześniej. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem nie paliło 72,73% tej grupy. Znajomość e-papierosów zadeklarowało 91,84% uczniów klas 7-8, a wśród nich (N=270) 63,7% wskazało, że rówieśnicy w ich wieku palą e-papierosy. Używanie e-papierosów zadeklarowało 11,48% uczniów klas 7-8. Wśród uczniów, którzy sięgnęli po e-papierosa po raz pierwszy (N=31), najczęstszym motywem była chęć spróbowania czegoś nowego (29,03%), a 58,06% nie wskazało żadnego z zaproponowanych powodów. W ocenie bezpieczeństwa e-papierosów 41,85% uczniów nie potrafiło zająć stanowiska, a 71,85% uznało je za tak samo uzależniające jak papierosy tradycyjne.

Tabela 4. Porównanie ekspozycji na papierosy i e-papierosy wśród uczniów SP wg grupy wiekowej

Wskaźnik	Klasy 4-6	Klasy 7-8
Kontakt z papierosami tradycyjnymi (kiedykolwiek)	5,08% (N=472)	22,45% (N=294)
Znajomość e-papierosów	88,14% (N=472)	91,84% (N=294)
Rówieśnicy palący e-papierosy (wśród znających produkt)	31,25% (N=416)	63,70% (N=270)
Aktualne używanie e-papierosów	2,88% (N=416)	11,48% (N=270)
E-papierosy uznane za tak samo uzależniające jak tradycyjne	73,32% (N=416)	71,85% (N=270)

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych Gminy Kęty 2026, Uczniowie SP klas 4-6 i 7-8.



Porównanie obu grup uczniów wskazuje na istotny wzrost zarówno ekspozycji na papierosy tradycyjne, jak i na obecność e-papierosów w środowisku rówieśniczym wraz z wiekiem. Jednocześnie w obu grupach dominuje przekonanie o równorzędnej szkodliwości e-papierosów i papierosów tradycyjnych, co stanowi korzystny punkt wyjścia dla działań profilaktycznych opartych na wiedzy już posiadanej przez uczniów, wymagającej jednak ugruntowania i pogłębienia wobec wysokiego odsetka odpowiedzi „trudno powiedzieć” w zakresie oceny bezpieczeństwa e-papierosów w obu grupach.

III.4 Narkotyki i nowe substancje psychoaktywne

Wśród mieszkańców gminy (N=576) 96,01% zadeklarowało, że nie zażywa środków psychoaktywnych. Wśród osób mających takie doświadczenie (N=23) zdecydowanie najczęściej wskazywaną substancją była marihuana lub haszysz (95,65%), a w dalszej kolejności amfetamina (34,78%) oraz kokaina lub crack (21,74%). Głównymi motywami sięgnięcia po substancje psychoaktywne była ciekawość (60,87%) oraz chęć dobrej zabawy (30,43%). Zdecydowana większość mieszkańców (85,42%) uznała zażywanie takich substancji za zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia. W kwestii legalizacji marihuany opinie mieszkańców były podzielone: 40,62% nie miało zdania, 37,15% było przeciwnych, a 22,22% popierało taką zmianę. Zdecydowana większość mieszkańców (81,25%) nie miała zdania na temat dostępności substancji psychoaktywnych w swojej miejscowości, natomiast 13,54% oceniło ich zdobycie jako łatwe.

W przypadku poszukiwania pomocy w sytuacji problemu związanego z uzależnieniami mieszkańcy najczęściej wskazywali lekarza specjalistę, psychologa lub specjalistyczną poradnię (59,55%), rodzinę (36,81%) oraz znajomych (23,09%), podczas gdy na pomocowe instytucje państwowe (Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny) wskazało 22,57% respondentów, a na Telefon Zaufania lub punkt konsultacyjny 15,97%.

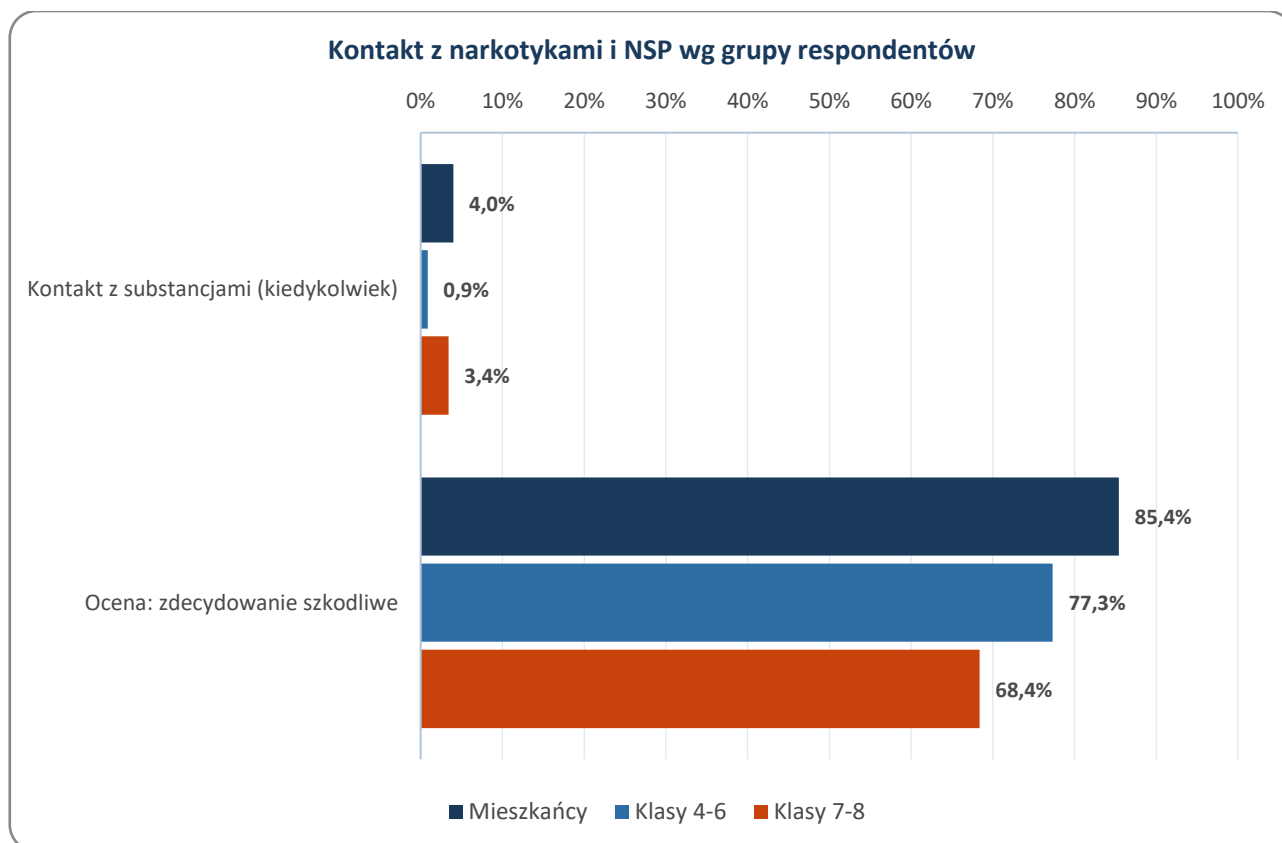
Wśród uczniów klas 4-6 (N=472) kontakt z narkotykami, dopalaczami lub lekami w celach innych niż medyczne miało 0,85% badanych, co stanowi zjawisko marginalne w tej grupie wiekowej. Świadomość szkodliwości takich substancji była jednak powszechna: 77,33% uczniów uznało je za zdecydowanie szkodliwe, a 14,19% za raczej szkodliwe.

Wśród uczniów klas 7-8 (N=294) kontakt z narkotykami, dopalaczami lub lekami zadeklarowało 3,4% badanych, czterokrotnie więcej niż w młodszej grupie wiekowej, choć nadal na poziomie zjawiska rzadkiego. W ocenie dostępności tych substancji w miejscowości 66,33% uczniów nie potrafiło zająć stanowiska, 19,05% uznało ją za trudną, a 14,63% za łatwą. 82,59% uczniów zadeklarowało, że nie zna miejsc, w których można nabyć narkotyki lub dopalacze. Świadomość szkodliwości była wysoka: 68,37% uczniów uznało substancje psychoaktywne za zdecydowanie szkodliwe, a 19,39% za raczej szkodliwe. Ze względu na bardzo małą liczebność podgrupy uczniów deklarujących kontakt z substancjami psychoaktywnymi, szczegółowe wyniki dotyczące częstotliwości, okoliczności i konsekwencji zażywania w tej podgrupie mają charakter sygnałny i wymagają dalszej obserwacji w kolejnych edycjach diagnozy, nie zaś traktowania jako reprezentatywnego obrazu zjawiska.

Tabela 5. Kontakt z substancjami psychoaktywnymi i ocena ich szkodliwości wg grupy respondentów

Wskaźnik	Mieszkańcy	Klasy 4-6	Klasy 7-8
Kontakt z narkotykami/dopalaczami/lekami (kiedykolwiek)	3,99% (N=576)	0,85% (N=472)	3,40% (N=294)
Ocena „zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia”	85,42% (N=576)	77,33% (N=472)	68,37% (N=294)

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych Gminy Kęty 2026, Mieszkańcy i Uczniowie SP klas 4-6 i 7-8.

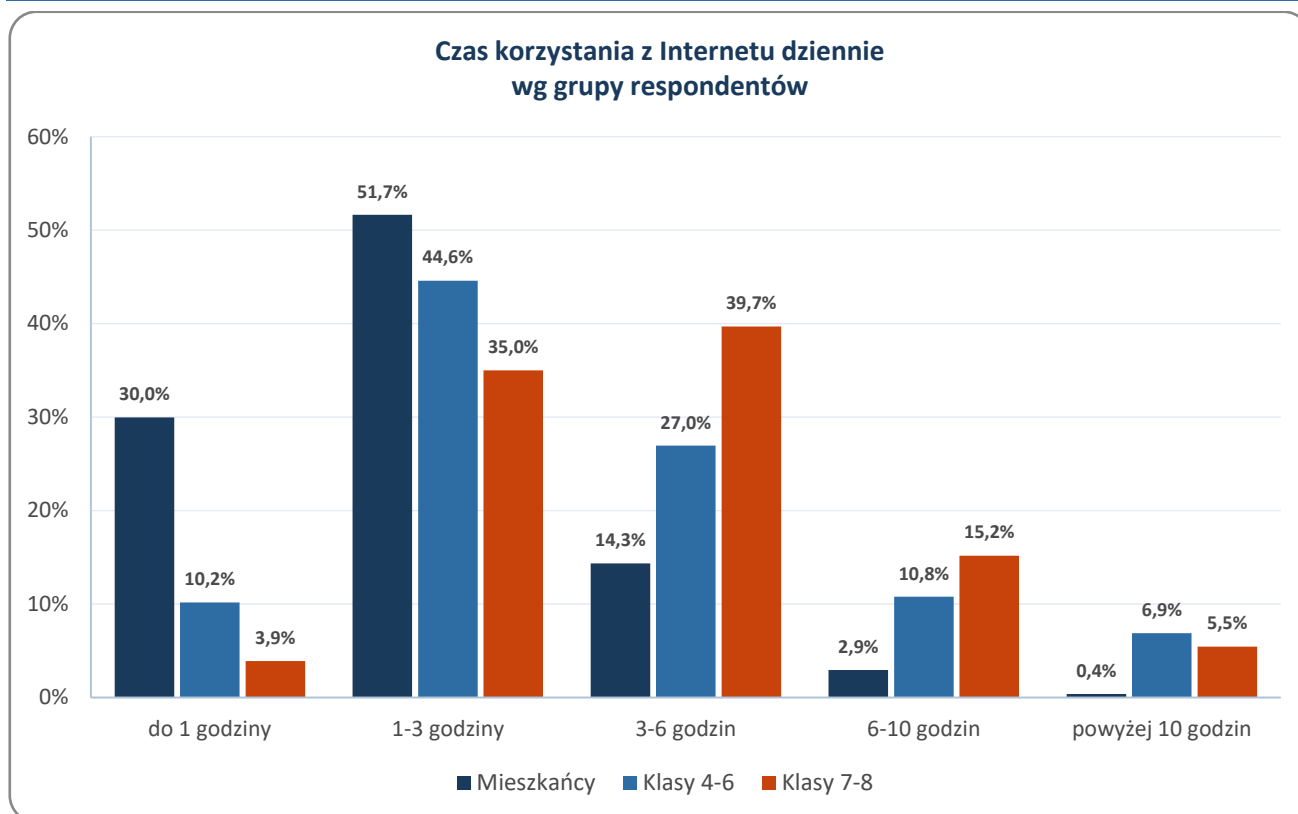


Skala kontaktu z narkotykami i nowymi substancjami psychoaktywnymi pozostaje w Gminie Kęty niska we wszystkich trzech badanych grupach, przy czym rośnie wraz z wiekiem podobnie jak w przypadku alkoholu i nikotyny. Wysoka i względnie jednolita świadomość szkodliwości tych substancji we wszystkich grupach respondentów stanowi korzystny punkt wyjścia dla działań profilaktycznych, których głównym celem pozostaje utrzymanie tej świadomości oraz ograniczenie przypadkowego kontaktu z substancjami we wczesnym wieku szkolnym.

III.5 Uzależnienia behawioralne i higiena cyfrowa

Znajomość pojęcia uzależnień behawioralnych była zróżnicowana w zależności od grupy respondentów: wśród mieszkańców (N=576) zadeklarowało ją 51,56% badanych, natomiast wśród uczniów była wyraźnie niższa, mimo że to właśnie ta grupa wiekowa jest głównym adresatem działań profilaktycznych w tym obszarze: 14,83% wśród uczniów klas 4-6 (N=472) oraz 29,25% wśród uczniów klas 7-8 (N=294).

Korzystanie z urządzeń elektronicznych miało charakter niemal powszechny i codzienny we wszystkich badanych grupach: codziennie korzystało z nich 84,72% mieszkańców, 70,76% uczniów klas 4-6 (dodatkowe 24,79% kilka razy w tygodniu) oraz 87,41% uczniów klas 7-8. Czas poświęcany na Internet poza pracą lub nauką rósł wraz z wiekiem: wśród mieszkańców (N=544) dominował przedział 1-3 godzin dziennie (51,65%), wśród uczniów klas 4-6 (N=334) najczęściej wskazywano również 1-3 godziny (44,61%), natomiast wśród uczniów klas 7-8 (N=257) dominującym przedziałem stały się 3-6 godzin dziennie (39,69%), a kolejne 15,18% deklaroowało 6-10 godzin, a 5,45% ponad 10 godzin dziennie.



W samoocenie uzależnienia od telefonu komórkowego wyniki były zbliżone we wszystkich trzech grupach: łącznie 54,23% mieszkańców (N=544), 52,16% uczniów klas 4-6 (N=464) oraz 54,61% uczniów klas 7-8 (N=282) uznało się za częściowo lub całkowicie uzależnionych od telefonu, deklarując trudność w funkcjonowaniu bez niego. Objawy nadmiernego korzystania z sieci, takie jak zapomnianie o obowiązkach, bezskuteczne próby ograniczenia czasu online czy ukrywanie rzeczywistego czasu spędzanego w sieci, zadeklarowało 51,73% uczniów klas 4-6 (N=462) oraz 44,64% uczniów klas 7-8 (N=280).

Tabela 6. Wybrane wskaźniki korzystania z urządzeń elektronicznych i uzależnień behawioralnych wg grupy respondentów

Wskaźnik	Mieszkańcy	Klasy 4-6	Klasy 7-8
Znajomość pojęcia „uzależnienia behawioralne”	51,56%	14,83%	29,25%
Codzienne korzystanie z urządzeń elektronicznych	84,72%	70,76%	87,41%
Samoocena częściowego lub pełnego uzależnienia od telefonu	54,23%	52,16%	54,61%

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych Gminy Kęty 2026, Mieszkańcy i Uczniowie SP klas 4-6 i 7-8.

Szczególnej uwagi wymaga zaangażowanie uczniów klas 7-8 w aktywności hazardowe i spekulacyjne online: 19,64% badanych (N=280) potwierdziło co najmniej jednokrotny udział w grze na prawdziwe pieniądze w kasynach online, obstawianiu zakładów sportowych, obrocie kryptowalutami lub konkursach z płatnymi SMS-ami, mimo że są to osoby niepełnoletnie. Dla porównania wśród mieszkańców udział w podobnych aktywnościach w ciągu ostatnich 12 miesięcy pozostawał marginalny: 6,95% obstawiało zakłady bukmacherskie, a 2,08% grało na automatach w salonach gier. Porównanie to ma charakter orientacyjny: pytanie skierowane do uczniów nie było ograniczone konkretnym oknem czasowym, lecz dotyczyło sytuacji,

które zdarzyły się co najmniej dwukrotnie w dowolnym momencie, podczas gdy pytanie do mieszkańców obejmowało wyłącznie ostatnie 12 miesięcy.

Blokada rodzicielska na urządzeniu, z którego uczniowie łączą się z internetem, była zainstalowana u 49,13% uczniów klas 4-6, ale jedynie u 21,43% uczniów klas 7-8, co wskazuje na malejący poziom nadzoru rodzicielskiego wraz z wiekiem dziecka, następujący równolegle ze wzrostem czasu spędzanego online i ekspozycji na hazard.

Wśród mieszkańców jako główne przyczyny uzależnień behawioralnych wskazywano nudę i brak alternatywnych form spędzania czasu wolnego (73,44%), ucieczkę od problemów osobistych (63,72%) oraz samotność (52,08%). Zestawienie wyników wskazuje, że profilaktyka w tym obszarze powinna obejmować zarówno budowanie świadomości samego pojęcia uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, jak i wzmacnianie nadzoru rodzicielskiego nad aktywnością online starszych uczniów, w szczególności w zakresie hazardu i gier na pieniądze.

III.6 Przemoc domowa i rówieśnicza

Wśród mieszkańców gminy (N=576) 17,88% zna w swoim otoczeniu osobę doświadczającą przemocy domowej, a kolejne 24,13% nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Jakiegokolwiek formy przemocy kiedykolwiek doświadczyło 25,35% mieszkańców, w tym 2,26% w ostatnich 30 dniach przed badaniem, a 4,17% w ostatnim roku. Wśród osób z takim doświadczeniem (N=146) zdecydowanie dominowała przemoc psychiczna (82,88%), a w dalszej kolejności fizyczna (35,62%), mobbing (17,81%), ekonomiczna (14,38%) oraz zaniedbanie (10,27%). Jako sprawcę najczęściej wskazywano ojca lub opiekuna (24,31%) oraz małżonka (22,92%). Stosowanie przemocy wobec innych osób przyznało 9,38% mieszkańców, przy czym wśród sprawców (N=54) najczęściej wskazywanym adresatem było własne dziecko (40,74%). 79,51% mieszkańców uznało kary fizyczne za złą metodę wychowawczą, a 71,7% nie widziało żadnych okoliczności usprawiedliwiających stosowanie przemocy. Cyberprzemocy w jakiegokolwiek formie doświadczyło 51,04% mieszkańców, najczęściej w postaci prób wyłudzenia pieniędzy (28,99%) oraz wyzywania (20,49%).

Wśród uczniów klas 4-6 (N=472) doświadczenie przemocy zadeklarowało 31,57% badanych, a kolejne 23,94% nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć. Wśród uczniów, którzy doświadczyli przemocy (N=152), najczęściej wskazywanymi sprawcami byli znajomi i przyjaciele (40,13%) oraz koledzy i koleżanki ze szkoły (30,26%), przy czym 28,29% uczniów wolało nie ujawniać sprawcy. Problem przemocy między uczniami we własnej szkole dostrzegało 41,74% badanych. Stosowanie przemocy wobec innych przyznało 19,07% uczniów tej grupy, najczęściej wobec kolegów i koleżanek ze szkoły (48,96%). W razie doświadczania przemocy uczniowie zwróciliby się przede wszystkim do rodziców lub opiekunów (79,66%), nauczycieli (46,4%) oraz pedagoga szkolnego lub psychologa (32,63%). Cyberprzemocy doświadczyło 35,59% uczniów klas 4-6, najczęściej w postaci wyzywania (23,52%), a 18,86% przyznało się do jej stosowania wobec innych.

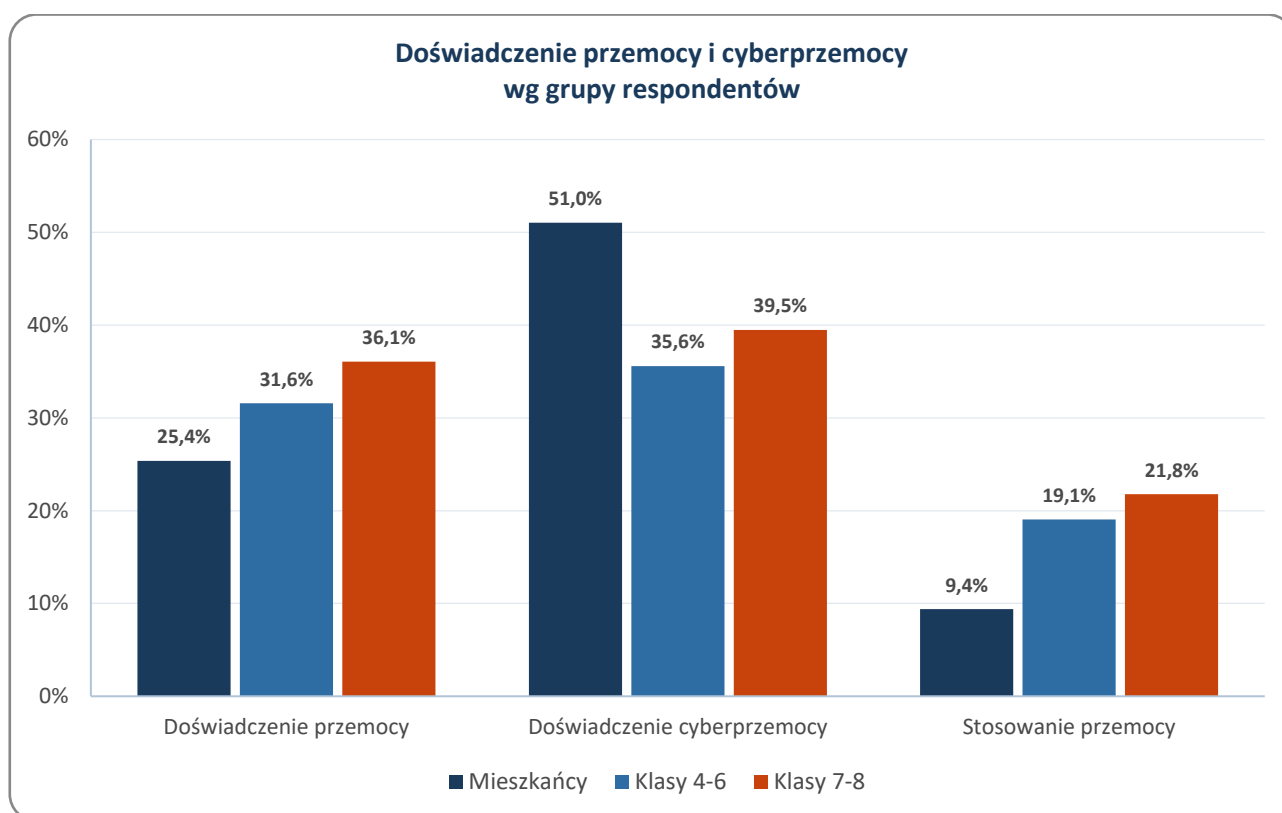
Wśród uczniów klas 7-8 (N=294) doświadczenie przemocy zadeklarowało 36,05% badanych, więcej niż w młodszej grupie wiekowej. Wśród uczniów z takim doświadczeniem (N=106) dominowała przemoc psychiczna w postaci gróźb, zastraszania i wyśmiewania (58,49%) oraz przemoc fizyczna (54,72%), a 12,26% doznało niechcianego dotyku o charakterze seksualnym. Sprawca w 65,09% przypadków nie był pod wpływem żadnych substancji, a w 14,15% przypadków pod wpływem alkoholu. Stosowanie przemocy wobec innych przyznało 21,77% uczniów tej grupy, z czego 84,37% w formie fizycznej. Problem przemocy między uczniami we własnej szkole dostrzegało 35,71% badanych. W razie doświadczania przemocy uczniowie zwróciliby się głównie do rodziców (65,31%), a 33,67% zadeklarowało, że radziłoby sobie

samodzielnie. Cyberprzemocy doświadczyło 39,46% uczniów klas 7-8, a 17,35% przyznało się do jej stosowania.

Tabela 7. Doświadczenie przemocy i cyberprzemocy wg grupy respondentów

Wskaźnik	Mieszkańcy	Klasy 4-6	Klasy 7-8
Doświadczenie przemocy (kiedykolwiek)	25,35%	31,57%	36,05%
Doświadczenie cyberprzemocy (kiedykolwiek)	51,04%	35,59%	39,46%
Stosowanie przemocy wobec innych (kiedykolwiek)	9,38%	19,07%	21,77%

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych Gminy Kęty 2026, Mieszkańcy i Uczniowie SP klas 4-6 i 7-8.



Doświadczenie przemocy bezpośredniej rośnie wraz z wiekiem w obrębie grupy uczniowskiej, od klas 4-6 do klas 7-8, przy czym w obu grupach istotna część badanych wołała nie ujawniać sprawcy doznanej przemocy, co wskazuje na możliwą niedoszacowaną skalę zjawiska w danych ankietowych. W przypadku cyberprzemocy jednoznaczny trend wiekowy nie występuje dla całej badanej populacji: odsetek mieszkańców deklaruujących jej doświadczenie (51,04%) jest wyższy niż w obu grupach uczniowskich, co może wynikać z dłuższego, wieloletniego okresu narażenia dorosłych użytkowników internetu, a nie z odwrócenia trendu wiekowego. Dominującym środowiskiem przemocy rówieśniczej pozostaje grupa koleżeńska i szkolna, natomiast wśród mieszkańców przemoc najczęściej ma miejsce w relacjach rodzinnych i partnerskich. Rodzice i opiekunowie pozostają głównym wskazywanym przez uczniów kierunkiem poszukiwania pomocy, co potwierdza znaczenie włączania rodzin w działania profilaktyczne i interwencyjne, obok wzmacniania roli szkoły, pedagogów i specjalistów wskazywanych jako drugie najczęstsze źródło wsparcia. Obserwacje te stanowią podstawę diagnostyczną dla zadań Programu w obszarze przeciwdziałania

przemocy domowej i rówieśniczej, w tym procedury „Niebieskie Karty” i współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym, przedstawionych w Rozdziale VII.

III.7 Lecznictwo i poradnictwo: PLU, Punkt konsultacyjny, OPPA

Do końca 2024 r. specjalistyczną pomoc dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin świadczyła Poradnia Leczenia Uzależnień Alkoholowych, działająca w Gminnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kętach jako zadanie publiczne zlecone i finansowane corocznie ze środków Programu. W 2023 r. z jej usług skorzystało 98 osób, w tym 23 kobiety, a u 91 osób zdiagnozowano lub rozpoczęto diagnozę uzależnienia od alkoholu. Udzielono 518 konsultacji terapeutycznych 93 osobom oraz 80 konsultacji lekarskich 59 osobom, a ponadto przeprowadzono 36 sesji grupy podstawowej. W 2024 r. liczba korzystających wzrosła do 106 osób, w tym 24 kobiety, a liczba konsultacji terapeutycznych do 530 udzielonych 95 osobom, przy 24 sesjach grupowych. Dominującą grupą wiekową pacjentów w obu latach byli mieszkańcy w przedziale 41-55 lat. Dotacja na działalność Poradni wynosiła 95 000,00 zł w 2023 r., z czego wykorzystano 88 756,21 zł, oraz 125 000,00 zł w 2024 r., wykorzystane w całości.

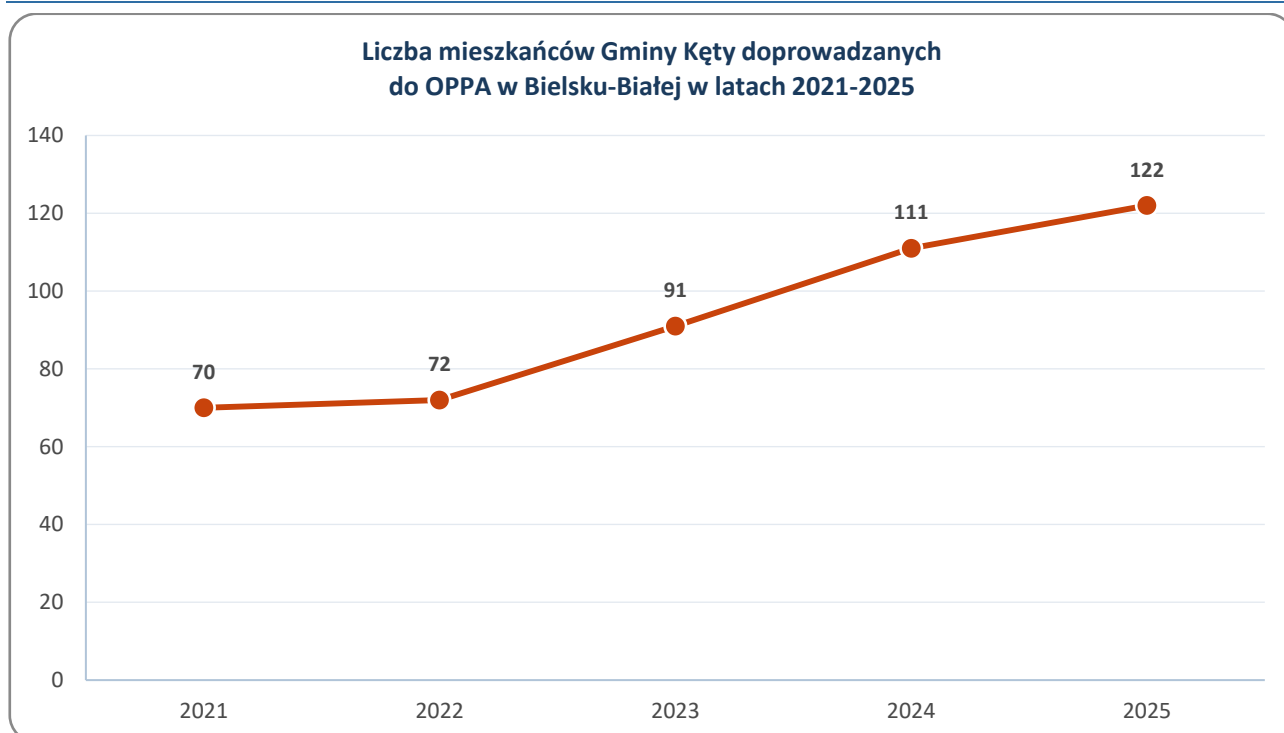
Od 1 stycznia 2025 r. w miejsce Poradni Leczenia Uzależnień funkcjonuje Punkt konsultacyjny do spraw uzależnień, prowadzony w tej samej formule zleconego zadania publicznego realizowanego przez Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kętach. W pierwszym roku działania w nowej formule z usług Punktu skorzystały 84 osoby, w tym 20 kobiet, u 77 osób zdiagnozowano lub rozpoczęto diagnozę uzależnienia od alkoholu, a konsultacji udzielono 7 osobom współuzależnionym i DDA. Przeprowadzono 691 konsultacji terapeutycznych oraz 19 konsultacji lekarskich, a także 42 sesje grupy podstawowej, a więc więcej sesji grupowych niż w poprzednich latach funkcjonowania Poradni. Na działalność Punktu przeznaczono dotację w wysokości 135 000,00 zł, z czego wykorzystano 80 765,29 zł, co oznacza niższy poziom wykorzystania środków niż w poprzednich latach, prawdopodobnie związany z okresem wdrażania nowej formuły świadczenia usług.

Tabela 8. Poradnictwo i lecznictwo uzależnień w Gminie Kęty w latach 2023-2025

Wskaźnik	2023 (PLU)	2024 (PLU)	2025 (Punkt konsultacyjny)
Liczba osób korzystających	98	106	84
Liczba konsultacji terapeutycznych	518	530	691
Liczba sesji grupowych	36	24	42
Dotacja wykorzystana	88 756,21 zł	125 000,00 zł	80 765,29 zł

Źródło: Sprawozdania z wykonania zadania publicznego PLU za 2023-2024 r. oraz Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień za 2025 r., Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kętach.

Na terenie gminy nie funkcjonuje Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, w związku z czym Gmina Kęty corocznie zawiera umowę na świadczenie takich usług z OPPA w Bielsku-Białej, finansowaną poza środkami Programu. Liczba mieszkańców gminy doprowadzonych do Ośrodka wykazuje wyraźną tendencję wzrostową: z 91 osób w 2023 r. do 111 osób w 2024 r. i 122 osób w 2025 r., co stanowi wzrost o 34,07% w ciągu dwóch lat. Dotacja gminy na ten cel wynosiła 28 403,00 zł w 2023 r., 28 689,00 zł w 2024 r. oraz 26 763,00 zł w 2025 r., a na 2026 r. zaplanowano 33 618,00 zł. Kwota ściągnięta od osób doprowadzonych z terenu gminy systematycznie rośnie, z 11 920,00 zł w 2023 r. do 17 338,34 zł w 2025 r.



Rosnąca liczba osób doprowadzanych do Ośrodka w Bielsku-Białej, przy jednoczesnym spadku liczby osób korzystających z lokalnego poradnictwa w pierwszym roku działania Punktu konsultacyjnego, wskazuje na potrzebę wzmocnienia rozpoznawalności i dostępności lokalnej oferty pomocowej wśród mieszkańców w okresie po przekształceniu instytucjonalnym. Obserwacja ta stanowi podstawę diagnostyczną dla zadań Programu w zakresie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej, przedstawionych w Rozdziale VII.

III.8 Dane służb i pomocy społecznej: Policja, Straż Miejska, GKRPA, CUS

Komisariat Policji w Kętach nie prowadzi odrębnego rejestru interwencji podejmowanych z powodu uzależnień od substancji psychoaktywnych. W 2025 r. odnotowano 10 interwencji, w których zgłoszenie sugerowało, że osoba, której dotyczyło zgłoszenie, mogła znajdować się pod wpływem substancji psychoaktywnych, przy czym rzeczywisty stan tych osób nie był weryfikowany z uwagi na brak podstaw prawnych do przeprowadzenia takiej weryfikacji. Straż Miejska w Kętach nie podejmowała w 2025 r. żadnych interwencji z powodu uzależnień od substancji psychoaktywnych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętach pełniła dyżury w poniedziałki, przy czym w danych sprawozdawczych wykazano po 33 dyżury w każdym roku w latach 2023-2025. Liczba osób zgłoszonych, wobec których istniało podejrzenie nadużywania alkoholu, wynosiła 59 w 2023 r. i 55 w 2024 r., a w 2025 r. wzrosła do 73. Liczba przesłanych wezwań na posiedzenie Komisji wzrosła ze 125 w 2024 r. do 164 w 2025 r., natomiast liczba przeprowadzonych rozmów motywujących i wyjaśniających zmalała ze 147 w 2024 r. do 110 w 2025 r. Komisja przeprowadziła odpowiednio 40, 50 oraz 41 wywiadów środowiskowych w latach 2023-2025, a liczba zaopiniowanych wniosków dotyczących sprzedaży alkoholu na terenie gminy wzrosła z 10 w latach 2023-2024 do 15 w 2025 r. Budżet GKRPA na wynagrodzenia i bieżącą działalność wynosił w 2025 r. 80 300,00 zł, z czego wykorzystano 73 818,74 zł.

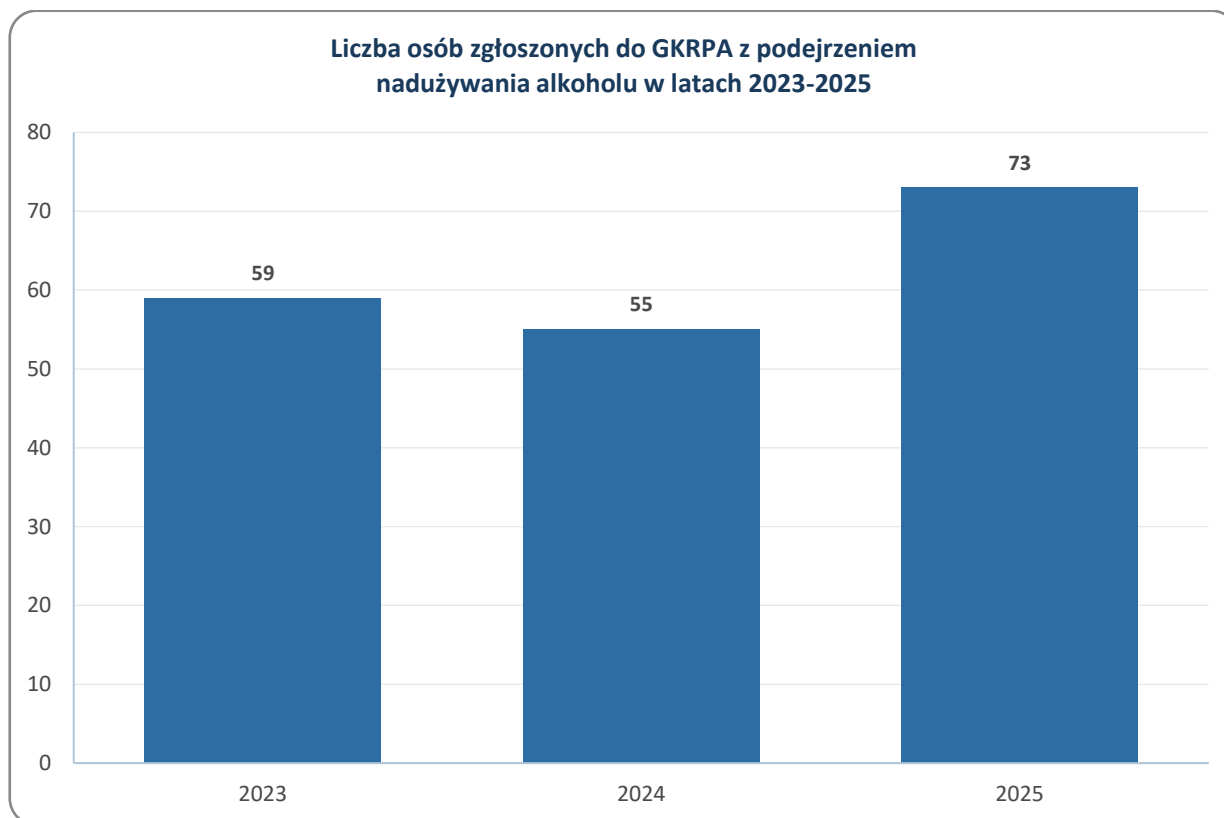
Od 1 września 2025 r. realizatorem Programu w zakresie pomocy społecznej jest Centrum Usług Społecznych w Kętach, powstałe z przekształcenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na mocy uchwały nr XIX/141/2025 Rady Miejskiej w Kętach z dnia 25 czerwca 2025 r. Liczba osób korzystających z porad z powodu problemu alkoholowego wynosiła 18 w 2023 r., 18 w 2024 r. i spadła do 13 w 2025 r., natomiast liczba osób współuzależnionych i DDA korzystających z porad wynosiła odpowiednio 55, 73 i 56 w kolejnych latach. Liczbę

osób doznających przemocy w rodzinie korzystających z porad odnotowano na poziomie 63 w 2023 i 2024 r. oraz 56 w 2025 r., a osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej odpowiednio 24, 24 i 19.

Tabela 9. Działalność GKRPA i CUS w Gminie Kęty w latach 2023-2025

Wskaźnik	2023	2024	2025
Osoby zgłoszone z podejrzeniem nadużywania alkoholu (GKRPA)	59	55	73
Rozmowy motywujące i wyjaśniające (GKRPA)	147	147	110
Osoby korzystające z porad z powodu problemu alkoholowego (CUS/GOPS)	18	18	13
Osoby współuzależnione i DDA korzystające z porad (CUS/GOPS)	55	73	56

Źródło: Raporty z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za lata 2023-2025, Urząd Gminy Kęty.



Wzrost liczby osób zgłaszanych do GKRPA w 2025 r. przy jednoczesnym spadku liczby przeprowadzonych rozmów motywujących wskazuje na rosnące obciążenie Komisji, wymagające monitorowania w kolejnych latach obowiązywania Programu. Dane służb porządkowych, przy braku odrębnej rejestracji zdarzeń związanych z uzależnieniami, ograniczają możliwość pełnej oceny skali zjawiska z tej perspektywy, co wskazuje na zasadność rozważenia usprawnienia wymiany informacji między Policją, Strażą Miejską a GKRPA i CUS w ramach zadań Programu przedstawionych w Rozdziale VII.

III.9 Wnioski i rekomendacje przekrojowe

Zestawienie wyników diagnozy w obszarze uzależnień i przemocy w Gminie Kęty ujawnia spójny wzorec przekrojowy: skala niemal wszystkich analizowanych zjawisk, od kontaktu z alkoholem i nikotyną, przez ekspozycję na hazard online, po doświadczanie przemocy, wyraźnie rośnie między grupą uczniów klas 4-6 a grupą uczniów klas 7-8. Przejście z młodszego do starszego wieku szkolnego, przypadające na okres około 13-15 roku życia, stanowi zatem kluczowe okno czasowe dla intensyfikacji działań profilaktycznych, zanim wzorce ryzykownych zachowań ulegną utrwaleniu.

WNIOSEK DIAGNOSTYCZNY

Skala kontaktu z alkoholem, nikotyną, hazardem online oraz przemocą rośnie wyraźnie między klasami 4-6 a klasami 7-8 szkoły podstawowej. Okres przejścia między tymi grupami wiekowymi, przypadający na 13-15 rok życia, stanowi kluczowe okno czasowe dla działań profilaktycznych Programu.

Powtarzającym się motywem jest również rozdźwięk między wiedzą a zachowaniem: uczniowie wykazują wysoką świadomość szkodliwości alkoholu, nikotyny i substancji psychoaktywnych, lecz jednocześnie niską znajomość samego pojęcia uzależnień behawioralnych, mimo powszechnego korzystania z urządzeń elektronicznych i rosnącej ekspozycji na hazard online w starszej grupie wiekowej. Podobny rozdźwięk widoczny jest w obszarze przemocy, gdzie istotna część uczniów doświadczających przemocy nie ujawnia sprawy, co sugeruje, że rzeczywista skala zjawiska może przewyższać wartości uzyskane w badaniu ankietowym.

W obszarze leczenia i wsparcia instytucjonalnego dane wskazują na okres przejściowy związany z przekształceniem Poradni Leczenia Uzależnień w Punkt konsultacyjny oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych, czemu towarzyszy spadek liczby osób korzystających z lokalnej oferty terapeutycznej przy jednoczesnym wzroście liczby mieszkańców doprowadzanych do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej oraz rosnącej liczbie osób zgłaszanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jednocześnie Policja i Straż Miejska nie prowadzą odrębnej rejestracji zdarzeń związanych z uzależnieniami, co ogranicza możliwość pełnej weryfikacji skali zjawiska z perspektywy służb porządkowych.

Na tej podstawie wskazane jest ukierunkowanie działań profilaktycznych na okres przejścia między szkołą podstawową klas młodszych a starszych, z wykorzystaniem programów rekomendowanych i angażujących zarówno uczniów, jak i rodziców, tak aby ograniczyć przypadkowy charakter pierwszych kontaktów z substancjami psychoaktywnymi. Rekomendowane jest również wzmocnienie edukacji na temat uzależnień behawioralnych i bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych, w tym rozpoznawania mechanizmów hazardowych w grach i aplikacjach internetowych, jako uzupełnienie istniejącej, dobrze przyswojonej wiedzy o szkodliwości alkoholu i substancji psychoaktywnych. Wskazane jest także zwiększenie rozpoznawalności i dostępności lokalnej oferty pomocowej, w szczególności Punktu konsultacyjnego do spraw uzależnień, poprzez działania informacyjne skierowane bezpośrednio do mieszkańców, tak aby ograniczyć zależność od zewnętrznych form wsparcia. Zasadne jest ponadto rozważenie usprawnienia wymiany informacji między służbami porządkowymi a Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Centrum Usług Społecznych, co pozwoliłoby na pełniejsze i bardziej aktualne rozpoznanie skali lokalnych problemów uzależnień. W obszarze przeciwdziałania przemocy wskazane jest wzmocnienie roli rodziców, nauczycieli i pedagogów szkolnych jako pierwszego kierunku poszukiwania pomocy przez dzieci i młodzież, przy jednoczesnym rozwijaniu kanałów zgłaszania, które nie wymagają bezpośredniego ujawnienia sprawy na wczesnym etapie kontaktu ze specjalistą.

Przedstawione wnioski stanowią podstawę diagnostyczną dla określenia celu głównego i celów szczegółowych Programu, przedstawionych w Rozdziale VI, oraz katalogu zadań i sposobów ich realizacji, przedstawionych w Rozdziale VII.

ROZDZIAŁ IV. ZAŁOŻENIA I ADRESACI PROGRAMU

Poziomy profilaktyki

Program realizuje działania profilaktyczne zgodnie ze współczesną klasyfikacją poziomów profilaktyki, przyjętą w standardach Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom oraz Systemie rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego. Klasyfikacja ta zastępuje stosowany w poprzedniej edycji Programu na lata 2023-2026 podział na profilaktykę pierwszorzędową, drugorzędową i trzeciorzędową. Wyróżnia się trzy poziomy profilaktyki:

- profilaktyka uniwersalna, adresowana do całej populacji niezależnie od stopnia indywidualnego ryzyka, obejmująca działania informacyjno-edukacyjne oraz promocję zdrowego stylu życia skierowane do ogółu mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży szkolnej;
- profilaktyka selektywna, adresowana do grup podwyższonego ryzyka wyodrębnionych na podstawie czynników zwiększających prawdopodobieństwo wystąpienia problemów uzależnień, w tym dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz osób w trudnej sytuacji życiowej lub materialnej;
- profilaktyka wskazująca, adresowana do osób i rodzin, u których zidentyfikowano już wczesne symptomy zaburzeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych lub zachowaniami ryzykownymi, obejmująca działania interwencyjne i motywujące do podjęcia leczenia lub terapii.

Poziomy profilaktyki znajdują zastosowanie łącznie do problematyki alkoholowej, narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych, zgodnie z zintegrowanym charakterem Programu.

Adresaci Programu

Odbiorcami działań Programu są mieszkańcy Gminy Kęty, ze szczególnym uwzględnieniem następujących grup, wyodrębnionych na podstawie wyników diagnozy przedstawionej w Rozdziale III oraz lokalnej organizacji działań i zasobów pomocowych gminy:

Tabela 10. Adresaci Programu

Grupa adresatów	Uzasadnienie wyboru grupy
Osoby uzależnione	W latach 2023-2025 od 77 do 103 osób rocznie korzystało z diagnozy i terapii uzależnienia od alkoholu w ramach lokalnej Poradni Leczenia Uzależnień lub Punktu konsultacyjnego, a liczba mieszkańców doprowadzanych do OPPA w Bielsku-Białej wzrosła z 91 do 122 osób rocznie.
Osoby współuzależnione i rodziny	Liczba osób współuzależnionych i DDA korzystających z porad Centrum Usług Społecznych wynosiła od 55 do 73 osób rocznie w latach 2023-2025, a warsztaty dla DDA i ofiar przemocy domowej objęły od 16 do 20 osób rocznie.
Dzieci i młodzież	Skala kontaktu z alkoholem, nikotyną, substancjami psychoaktywnymi, hazardem online oraz przemocą różnie wyrażnie między klasami 4-6 a klasami 7-8 szkoły podstawowej, co czyni tę grupę główną grupą docelową działań profilaktycznych Programu.

Grupa adresatów	Uzasadnienie wyboru grupy
Rodzice i kadra pedagogiczna	Odsetek uczniów korzystających z blokady rodzicielskiej na urządzeniach internetowych spada z 49,13% w klasach 4-6 do 21,43% w klasach 7-8, a rodzice pozostają głównym wskazywanym przez uczniów kierunkiem poszukiwania pomocy w sytuacji przemocy.
Sprzedawcy napojów alkoholowych	Gmina prowadzi cykliczne szkolenia dla właścicieli i personelu punktów sprzedaży napojów alkoholowych, obejmujące zasady sprzedaży oraz badania typu „Tajemniczy Klient”, uzupełniane kontrolami prowadzonymi przez Wydział Środowiska i Przedsiębiorczości oraz Straż Miejską.
Osoby w kryzysie bezdomności	Centrum Usług Społecznych prowadzi działania na rzecz osób korzystających z Ogrzewalni w Kętach, obejmujące pracę socjalną, opiekę pielęgniarstwa oraz motywowanie do zachowania trzeźwości i dbałości o zdrowie.
Ogół mieszkańców	Diagnoza wykazała niską świadomość społeczną dotyczącą dostępności alkoholu dla osób niepełnoletnich oraz zjawiska spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, co uzasadnia prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych adresowanych do wszystkich mieszkańców gminy.

ROZDZIAŁ V. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Realizator Programu

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, realizatorem gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii jest ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, albo inna jednostka wskazana w programie.

Realizatorem niniejszego Programu jest Urząd Gminy Kęty, reprezentowany przez Pełnomocnika Burmistrza w osobie Dyrektora Wydziału Infrastruktury Społecznej, koordynującego realizację zadań Programu na dotychczasowych zasadach, kontynuowanych z poprzedniej edycji Programu na lata 2023-2026. Centrum Usług Społecznych w Kętach, jako podmiot posiadający ustawowe umocowanie do pełnienia funkcji realizatora, występuje w Programie jako kluczowy partner i współrealizator zadań, w szczególności w obszarze poradnictwa specjalistycznego, pracy socjalnej oraz koordynacji Zespołu Interdyscyplinarnego.

Partnerzy Programu

W realizację zadań Programu zaangażowane są następujące podmioty i instytucje:

Tabela 11. Partnerzy Programu

1.	Centrum Usług Społecznych w Kętach, w tym Świetlica Środowiskowa im. hm. Bronisławy Zbylut, Klub Integracji Społecznej, Dzienny Dom „Senior-Wigor” oraz Ogrzewalnia, jako partner odpowiedzialny za poradnictwo specjalistyczne, pracę socjalną i działania środowiskowe.
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętach, odpowiedzialna za rozmowy motywujące, opiniowanie wniosków dotyczących sprzedaży alkoholu oraz kierowanie wniosków do sądu w sprawach leczenia odwykowego.
3.	Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Kęty, koordynujący działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym procedurę „Niebieskie Karty”.
4.	Punkt konsultacyjny do spraw uzależnień, prowadzony przez Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kętach na podstawie umowy z Urzędem Gminy, świadczący poradnictwo i terapię dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
5.	Sieć 9 szkół podstawowych z terenu gminy, stanowiąca kluczowe środowisko realizacji działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.
6.	Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kętach oraz działające w jego budynku Centrum Zdrowia Psychicznego, zarządzane przez ZOZ w Oświęcimiu, przy czym GZOZ w Kętach nie udziela własnych świadczeń zdrowotnych w zakresie zdrowia psychicznego.
7.	Komisariat Policji w Kętach, współpracujący w zakresie kontroli punktów sprzedaży alkoholu oraz wymiany informacji o osobach zagrożonych uzależnieniem.
8.	Straż Miejska w Kętach, prowadząca kontrole przestrzegania zasad sprzedaży i spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

9.	Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej, z którym Gmina zawiera coroczną umowę na świadczenie usług izby wytrzeźwień, finansowaną poza środkami Programu.
10.	Organizacje pozarządowe realizujące zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w tym dotychczas Stowarzyszenie Integracji Społecznej „Remont” w Kętach.
11.	Kluby sportowe i placówki kultury z terenu gminy, angażowane w organizację alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Placówki oświatowe

Sieć szkół podstawowych z terenu Gminy Kęty, stanowiących partnera Programu w zakresie działań profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Szkoły podstawowe z terenu Gminy Kęty

Lp.	Szkoła	Adres
1	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. św. Jana Kantego w Kętach	ul. Jana III Sobieskiego 6, 32-650 Kęty
2	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Bohaterów Monte Cassino w Kętach	ul. Stanisława Wyspiańskiego 1, 32-650 Kęty
3	Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Bohaterów Westerplatte w Kętach	ul. Szkolna 3, 32-650 Kęty
4	Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Pawła II w Malcu	ul. Świętojańska 1, 32-651 Malec
5	Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Sikorskiego w Nowej Wsi	ul. Stanisława Konarskiego 4, 32-651 Nowa Wieś
6	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Bielanych	ul. Łęcka 2, 32-651 Bielany
7	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Bulowicach	ul. Bielska 59, 32-652 Bulowice
8	Szkoła Podstawowa w Łękach	ul. Akacyjowa 28, 32-651 Łęki
9	Szkoła Podstawowa im. Bronisława Obary w Witkowicach	ul. Beskidzka 98, 32-650 Witkowice

ROZDZIAŁ VI. CELE PROGRAMU

Cel główny

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali oraz negatywnych skutków problemów alkoholowych, narkotykowych, uzależnień behawioralnych i przemocy domowej wśród mieszkańców Gminy Kęty, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży w okresie przejścia między szkołą podstawową klas młodszych a starszych, wskazanym w diagnozie jako kluczowe okno czasowe dla działań profilaktycznych.

Cele szczegółowe

Cele szczegółowe Programu zostały sformułowane jako cele mierzalne, bezpośrednio powiązane z ustaleniami diagnostycznymi przedstawionymi w Rozdziale III, w miejsce listy dziewięciu celów strategicznych przyjętej w poprzedniej edycji Programu na lata 2023-2026. Sposób pomiaru realizacji poszczególnych celów, oparty na wskaźnikach monitorowania, przedstawiono w Rozdziale XI.

Tabela 13. Cele szczegółowe Programu i ich podstawa diagnostyczna

Cel szczegółowy	Podstawa diagnostyczna
C1. Ograniczenie ryzykownych wzorców spożycia alkoholu wśród mieszkańców i młodzieży szkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem picia w samotności, jazdy pod wpływem alkoholu oraz przypadkowego charakteru pierwszego kontaktu z alkoholem u najmłodszych uczniów.	6,8% mieszkańców spożywających alkohol deklaruje częste picie w samotności; 41,51% uczniów klas 4-6 mających kontakt z alkoholem wskazało spożycie przez pomyłkę; odsetek uczniów z kontaktem z alkoholem rośnie z 11,23% w klasach 4-6 do 27,89% w klasach 7-8 (Rozdział III.2).
C2. Ograniczenie ekspozycji dzieci i młodzieży na nikotynę i e-papierosy oraz pogłębienie wiedzy o ich szkodliwości, w szczególności w okresie przejścia do starszych klas szkoły podstawowej.	Odsetek uczniów z kontaktem z papierosami tradycyjnymi rośnie z 5,08% do 22,45%, a odsetek wskazujących, że rówieśnicy palą e-papierosy, z 31,25% do 63,70% między klasami 4-6 a 7-8 (Rozdział III.3).
C3. Utrzymanie niskiej skali kontaktu z narkotykami i nowymi substancjami psychoaktywnymi oraz wysokiego poziomu świadomości ich szkodliwości we wszystkich grupach wiekowych.	Kontakt z substancjami psychoaktywnymi pozostaje na poziomie 0,85-3,99% we wszystkich badanych grupach, przy świadomości szkodliwości na poziomie 68,37-85,42% (Rozdział III.4).
C4. Zwiększenie świadomości mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży, w zakresie uzależnień behawioralnych i bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych, w tym ograniczenie ekspozycji młodzieży na hazard online.	Znajomość pojęcia uzależnień behawioralnych wynosi 14,83-29,25% wśród uczniów wobec 51,56% wśród mieszkańców; 19,64% uczniów klas 7-8 miało kontakt z hazardem online (Rozdział III.5).
C5. Ograniczenie skali przemocy domowej i rówieśniczej oraz zwiększenie skuteczności systemu wsparcia dla osób jej doświadczających.	Doświadczenie przemocy rośnie z 25,35% wśród mieszkańców do 36,05% wśród uczniów klas 7-8, przy istotnym odsetku uczniów niewskazujących sprawcy (Rozdział III.6).

Cel szczegółowy	Podstawa diagnostyczna
C6. Zwiększenie dostępności i rozpoznawalności lokalnej oferty terapeutycznej i poradnictwa specjalistycznego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Liczba osób korzystających z lokalnego poradnictwa spadła ze 106 do 84 w latach 2024-2025, przy wzroście liczby mieszkańców doprowadzanych do OPPA w Bielsku-Białej z 91 do 122 w latach 2023-2025 (Rozdział III.7).
C7. Wzmocnienie współpracy i wymiany informacji między instytucjami zaangażowanymi w rozwiązywanie problemów uzależnień na terenie gminy.	Policja i Straż Miejska nie prowadzą odrębnej rejestracji zdarzeń związanych z uzależnieniami, a liczba osób zgłaszanych do GKRPA wzrosła z 55 do 73 w latach 2024-2025 (Rozdział III.8).

ROZDZIAŁ VII. ZADANIA PROGRAMU I SPOSOBY ICH REALIZACJI

Zadania Programu zostały ujęte w siedmiu podrozdziałach, zgodnie z katalogiem zadań własnych gminy określonym w art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, uzupełnionym o zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym. Każde zadanie przypisano do celu szczegółowego określonego w Rozdziale VI, sposobu realizacji, realizatora oraz wskaźnika monitorowania. Wartości bazowe wskaźników w niniejszym rozdziale pochodzą z danych sprawozdawczych za 2025 r.; wskaźniki oparte na wynikach ankietowych, dla których wartości bazowe pochodzą z Diagnozy Problemów Społecznych Gminy Kęty 2026, przedstawiono odrębnie w Rozdziałach VI, VIII i XI.

VII.1 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej

Podrozdział obejmuje zadania związane ze zwiększaniem dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, realizowane przede wszystkim poprzez prowadzenie Punktu konsultacyjnego do spraw uzależnień oraz współpracę z lecznictwem odwykowym poza terenem gminy.

Tabela 14. Zadania w zakresie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej

Cel	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Wskaźnik
C6	Prowadzenie Punktu konsultacyjnego do spraw uzależnień	Zlecenie zadania publicznego Gminnemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w Kętach, obejmujące konsultacje indywidualne, terapię grupową oraz konsultacje rodzinne dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin	Urząd Gminy Kęty we współpracy z GZOZ w Kętach	Liczba osób korzystających z usług Punktu konsultacyjnego rocznie (wartość bazowa: 84 osoby w 2025 r.)
C6	Zwiększenie rozpoznawalności lokalnej oferty pomocowej wśród mieszkańców	Prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępności Punktu konsultacyjnego, dystrybucja materiałów informacyjnych, bieżąca aktualizacja informacji na stronach internetowych CUS i GZOZ	Centrum Usług Społecznych w Kętach we współpracy z GZOZ w Kętach	Liczba rozdyskrebowanych materiałów informacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień rocznie (wartość bazowa: 3 400 szt. w 2025 r.)

Cel	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Wskaźnik
C1	Współpraca z Ośrodkiem Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej	Coroczne zawieranie umowy na świadczenie usług izby wytrzeźwień dla mieszkańców gminy, finansowanej poza środkami Programu	Urząd Gminy Kęty	Liczba mieszkańców gminy doprowadzanych do OPPA rocznie (wartość bazowa: 122 osoby w 2025 r.)
C1	Finansowanie kosztów opinii biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	Pokrywanie kosztów badań i opinii biegłych sądowych na wnioski Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub sądu	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętach	Liczba sfinansowanych opinii biegłych sądowych rocznie (wartość bazowa: 20 opinii w 2025 r.)

VII.2 Pomoc psychospołeczna i prawna rodzinom oraz ochrona przed przemocą domową

Podrozdział obejmuje zadania związane z udzielaniem rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą domową, realizowane przede wszystkim przez Centrum Usług Społecznych w Kętach oraz Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Kęty.

Tabela 15. Zadania w zakresie pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą domową

Cel	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Wskaźnik
C5	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla osób i rodzin w kryzysie związanym z uzależnieniami i przemocą domową	Zapewnienie dostępu do konsultacji psychologicznych, terapeutycznych i porad prawnych dla osób dorosłych i dzieci	Centrum Usług Społecznych w Kętach	Liczba udzielonych porad prawnych rocznie (wartość bazowa: 260 porad w 2025 r.)
C5	Prowadzenie warsztatów i sesji wyjazdowych dla Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA) oraz ofiar przemocy domowej	Organizacja cyklu warsztatów terapeutycznych oraz wyjazdowych sesji terapeutycznych	Centrum Usług Społecznych w Kętach	Liczba uczestników warsztatów DDA rocznie (wartość bazowa: 20 osób w 2025 r.)
C5	Podejmowanie działań w ramach	Przyjmowanie zgłoszeń,	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba osób doświadczających przemocy

Cel	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Wskaźnik
	procedury „Niebieskie Karty” oraz koordynacja działań w sprawach przemocy domowej	prorowadzenie procedury „Niebieskie Karty”, współpraca z Policją, placówkami oświatowymi i służbą zdrowia	w Gminie Kęty przy Centrum Usług Społecznych	domowej objętych wsparciem CUS rocznie (wartość bazowa: 56 osób w 2025 r.); liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej objętych działaniami CUS rocznie (wartość bazowa: 19 osób w 2025 r.)
C5	Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Dystrybucja materiałów edukacyjnych i informacyjnych, organizacja kampanii ulotkowych we współpracy z placówkami oświatowymi, Policją i służbą zdrowia	Centrum Usług Społecznych w Kętach	Liczba zrealizowanych kampanii informacyjnych rocznie (wartość bazowa: 3 kampanie w 2025 r.)

VII.3 Profilaktyczna działalność informacyjna, edukacyjna i szkoleniowa

Podrozdział obejmuje zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży, w tym pozalekcyjne zajęcia sportowe oraz działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych. Zadania w tym podrozdziale mają w większości charakter profilaktyki uniwersalnej, wspierającej łącznie cele C1-C4.

Tabela 16. Zadania w zakresie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej

Cel	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Wskaźnik
C2, C3	Realizacja warsztatów profilaktycznych dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, opartych na programach rekomendowanych	Zlecanie warsztatów o tematyce uzależnień, cyberprzemocy i zagrożeń związanych z substancjami psychoaktywnymi, prowadzonych przez wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne	Urząd Gminy Kęty we współpracy ze szkołami podstawowymi	Liczba placówek oświatowych objętych warsztatami profilaktycznymi rocznie (wartość bazowa: 9 szkół podstawowych i I Liceum Ogólnokształcące w 2025 r.)

Cel	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Wskaźnik
C1-C4	Organizacja szkoleń dla rodziców, nauczycieli i specjalistów z zakresu rozpoznawania zagrożeń i przeciwdziałania uzależnieniom	Otwarte spotkania i konferencje szkoleniowe prowadzone przez specjalistów zewnętrznych	Urząd Gminy Kęty	Liczba przeprowadzonych tematów szkoleniowych rocznie (wartość bazowa: 3 tematy szkoleniowe w 2025 r.)
C1-C4	Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i świetlicowych dla dzieci i młodzieży	Finansowanie działalności świetlic młodzieżowych w sołectwach oraz Świetlicy Środowiskowej, w tym zajęć sportowych, artystycznych i socjoterapeutycznych	Centrum Usług Społecznych w Kętach oraz Urząd Gminy Kęty	Liczba dzieci korzystających z zajęć świetlicowych rocznie wynosi 140 (wartość bazowa: 73 dzieci w Świetlicy Środowiskowej w 2025 r. oraz 67 dzieci w świetlicach młodzieżowych w 2025 r.)
C1-C4	Organizacja wydarzeń profilaktyczno-sportowych i konkursów promujących zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży	Organizacja biegu profilaktycznego, Olimpiady Mistrza oraz konkursu „Artystą być...”	Urząd Gminy Kęty	Liczba uczestników biegu profilaktycznego rocznie (wartość bazowa: 300 osób w 2025 r.)

VII.4 Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych

Podrozdział obejmuje zadania związane ze wspomaganiem działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii, realizowane przede wszystkim poprzez otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych.

Tabela 17. Zadania w zakresie wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych

Cel	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Wskaźnik
C1	Dofinansowanie organizacji pozarządowych realizujących zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych	Otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	Urząd Gminy Kęty	Liczba organizacji pozarządowych realizujących zlecone zadania z zakresu profilaktyki uzależnień rocznie

Cel	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Wskaźnik
C1-C4	Wspieranie klubów sportowych w organizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Dofinansowanie w ramach otwartych konkursów ofert na organizację wypoczynku letniego oraz zajęć sportowo-światlicowych	Urząd Gminy Kęty	Liczba klubów sportowych objętych dofinansowaniem rocznie (wartość bazowa: 3 kluby w 2025 r.)
C1-C4	Wspieranie działalności organizacji społecznych i grup nieformalnych z terenu gminy	Dofinansowanie działalności Kół Gospodyń Wiejskich, ochotniczych straży pożarnych oraz stowarzyszeń w ramach otwartych konkursów ofert	Urząd Gminy Kęty	Liczba dofinansowanych podmiotów rocznie (wartość bazowa: co najmniej 4 podmioty w 2025 r.)
C5	Wspomaganie osób fizycznych angażujących się w działania profilaktyczne na terenie gminy	Włączanie wolontariuszy, opiekunów i liderów lokalnych społeczności w realizację projektów społecznych i wydarzeń profilaktycznych	Centrum Usług Społecznych w Kętach	Liczba uczestników projektów społecznych realizowanych z udziałem wolontariuszy rocznie (wartość bazowa: 39 osób w projekcie „Świąteczne warsztaty dla rodziny” w 2025 r.)

VII.5 Interwencje dotyczące reklamy i zasad sprzedaży oraz kontrole punktów sprzedaży

Podrozdział obejmuje zadania związane z podejmowaniem interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży, a także prowadzeniem kontroli punktów sprzedaży, zgodnie z art. 13¹ i art. 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Podrozdział obejmuje również zadanie dotyczące wzmocnienia współpracy międzyinstytucjonalnej w rozpoznawaniu problemów uzależnień na terenie gminy.

Tabela 18. Zadania w zakresie interwencji dotyczących reklamy i zasad sprzedaży, kontroli punktów sprzedaży oraz współpracy międzyinstytucjonalnej

Cel	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Wskaźnik
C1	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania	Kontrole prowadzone przez Wydział Środowiska i Przedsiębiorczości Urzędu Gminy Kęty oraz Straż Miejską w Kętach	Urząd Gminy Kęty oraz Straż Miejska w Kętach	Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży rocznie

Cel	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Wskaźnik
	warunków i zasad sprzedaży			
C1	Opiniowanie wniosków dotyczących wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	Opiniowanie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętach	Liczba zaopiniowanych wniosków dotyczących sprzedaży alkoholu rocznie (wartość bazowa: 15 wniosków w 2025 r.)
C1	Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i personelu punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Szkolenia terenowe z zasad sprzedaży i asertywnej odmowy sprzedaży osobom niepełnoletnim, uzupełnione badaniem typu „Tajemniczy Klient”	Urząd Gminy Kęty	Liczba przeszkolonych punktów sprzedaży rocznie (wartość bazowa: szkolenie objęło punkty sprzedaży na terenie gminy w okresie od 10 marca do 14 kwietnia 2025 r.)
C1	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych oraz zasad ich sprzedaży	Dokumentowanie naruszeń, współpraca z Policją i Strażą Miejską, występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w uzasadnionych przypadkach	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętach	Liczba podjętych interwencji w związku z naruszeniem zasad sprzedaży lub reklamy alkoholu rocznie
C7	Wzmocnienie współpracy i wymiany informacji między instytucjami zaangażowanymi w rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów uzależnień	Organizacja okresowych spotkań koordynacyjnych przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Centrum Usług Społecznych, Komisariatu Policji i Straży Miejskiej, wymiana informacji w granicach obowiązujących przepisów o ochronie danych osobowych	Urząd Gminy Kęty we współpracy z GKRPA, CUS, Komisariatem Policji w Kętach i Strażą Miejską w Kętach	Liczba spotkań koordynacyjnych między instytucjami rocznie

VII.6 Wspieranie zatrudnienia socjalnego

Podrozdział obejmuje zadania związane ze wspieraniem zatrudnienia socjalnego i aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i problemem alkoholowym, realizowane z wykorzystaniem dostępnych lokalnych zasobów, w tym Klubu Integracji Społecznej w Kętach oraz pracy socjalnej prowadzonej na rzecz osób korzystających z Ogrzewalni.

Tabela 19. Zadania w zakresie wspierania zatrudnienia socjalnego

Cel	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Wskaźnik
C1	Wspieranie działalności Klubu Integracji Społecznej w Kętach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i problemem alkoholowym	Realizacja projektów socjalnych aktywizujących zawodowo i społecznie osoby uzależnione, zagrożone uzależnieniem oraz w kryzysie bezdomności, w zależności od dostępności oferty w danym roku	Centrum Usług Społecznych w Kętach (Klub Integracji Społecznej)	Liczba osób objętych działaniami aktywizacyjnymi rocznie
C1	Prowadzenie pracy socjalnej i wsparcia motywacyjnego wobec osób korzystających z Ogrzewalni w Kętach	Praca socjalna, opieka pielęgnarska, motywowanie do zachowania trzeźwości i podjęcia zatrudnienia	Centrum Usług Społecznych w Kętach	Liczba osób objętych wsparciem w Ogrzewalni rocznie
C1	Umożliwianie osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym udziału w programach zatrudnienia socjalnego	Kierowanie do prac społecznie użytecznych oraz w miarę dostępności tej formy wsparcia na terenie gminy, do Indywidualnych Planów Zatrudnienia Socjalnego	Centrum Usług Społecznych w Kętach	Liczba osób skierowanych do programów zatrudnienia socjalnego rocznie

VII.7 Przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym

Podrozdział obejmuje zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym, wprowadzone do katalogu zadań własnych gminy nowelizacją ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, obejmujące w szczególności higienę cyfrową dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie hazardowi.

Tabela 20. Zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym

Cel	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Wskaźnik
C4	Prowadzenie działań edukacyjnych na temat uzależnień behawioralnych i bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych wśród dzieci i młodzieży	Warsztaty i zajęcia profilaktyczne poświęcone cyberbezpieczeństwu, higienie cyfrowej i rozpoznawaniu mechanizmów uzależniających w grach i aplikacjach	Urząd Gminy Kęty we współpracy ze szkołami podstawowymi	Liczba uczniów objętych zajęciami z zakresu higieny cyfrowej rocznie
C4	Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie zagrożeń związanych z hazardem, w tym hazardem online	Prowadzenie projektów edukacyjnych łączących profilaktykę uzależnień behawioralnych z tematyką bezpieczeństwa	Centrum Usług Społecznych w Kętach	Liczba uczestników spotkań edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych rocznie (wartość bazowa: 117 osób w projekcie „Czujni i Bezpieczni” w 2025 r.)
C4	Prowadzenie zajęć profilaktycznych z zakresu uzależnień behawioralnych dla seniorów	Warsztaty i zajęcia muzykoterapeutyczne ukierunkowane na przeciwdziałanie izolacji i uzależnieniom behawioralnym	Centrum Usług Społecznych w Kętach (Dzienny Dom „Senior-Wigor”)	Liczba seniorów objętych zajęciami profilaktycznymi rocznie (wartość bazowa: 32 osoby w 2025 r.)
C4	Wzmacnianie roli rodziców w nadzorze nad aktywnością dzieci i młodzieży w internecie	Szkolenia i materiały informacyjne dla rodziców dotyczące zagrożeń cyberprzestrzeni oraz narzędzi kontroli rodzicielskiej	Urząd Gminy Kęty we współpracy ze szkołami podstawowymi	Liczba rodziców uczestniczących w szkoleniach dotyczących zagrożeń cyberprzestrzeni rocznie

Przedstawione w niniejszym rozdziale zadania stanowią operacjonalizację celu głównego i celów szczegółowych Programu, określonych w Rozdziale VI. Przewidywane rezultaty ich realizacji przedstawiono w Rozdziale VIII, natomiast szczegółowy sposób finansowania poszczególnych zadań w Rozdziale IX.

ROZDZIAŁ VIII. PRZEWIDYWANE REZULTATY

Realizacja zadań Programu ma prowadzić do osiągnięcia rezultatów przypisanych do poszczególnych celów szczegółowych określonych w Rozdziale VI. Rezultaty twarde odzwierciedlają zasięg i skalę podjętych działań, wyrażone liczbą osób objętych poszczególnymi formami wsparcia lub liczbą zrealizowanych działań, i monitorowane są corocznie na podstawie sprawozdawczości realizatora i partnerów Programu; stanowią miarę zakresu oferty, nie zaś bezpośredni dowód zmiany postaw lub zachowań. Rezultaty miękkie, odnoszące się do zmiany wiedzy, postaw i zachowań mieszkańców, mierzone są metodą porównania wartości bazowych, pochodzących z Diagnozy Problemów Społecznych Gminy Kęty 2026, z wynikami kolejnej edycji diagnozy, planowanej przed zakończeniem okresu obowiązywania Programu. Interpretując zmianę wartości wskaźników miękkich, wskazana jest ostrożność, ponieważ zjawiska takie jak liczba osób korzystających z pomocy czy udział w zachowaniach ryzykownych zależą również od czynników niezwiązanych bezpośrednio z realizacją Programu.

Tabela 21. Przewidywane rezultaty Programu w podziale na cele szczegółowe

Cel szczegółowy	Rezultaty twarde	Rezultaty miękkie
C1. Ograniczenie ryzykownych wzorców spożycia alkoholu	Stabilna lub malejąca liczba mieszkańców doprowadzanych do OPPA w Bielsku-Białej oraz liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży alkoholu	Zmniejszenie odsetka mieszkańców deklarujących częste picie w samotności (wartość bazowa: 6,8%) oraz odsetka uczniów wskazujących na przypadkowy kontakt z alkoholem (wartość bazowa: 41,51%)
C2. Ograniczenie ekspozycji na nikotynę i e-papierosy	Liczba uczniów objętych warsztatami profilaktycznymi z zakresu profilaktyki nikotynowej i wapingu	Zmniejszenie odsetka uczniów klas 7-8 deklarujących kontakt z papierosami tradycyjnymi (wartość bazowa: 22,45%) oraz wskazujących, że rówieśnicy palą e-papierosy (wartość bazowa: 63,70%)
C3. Utrzymanie niskiej skali kontaktu z narkotykami i NSP	Liczba zrealizowanych warsztatów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania narkomanii	Monitorowanie odsetka respondentów oceniających substancje psychoaktywne jako szkodliwe, odrębnie dla każdej z badanych grup (wartości bazowe: 85,42% mieszkańcy, 77,33% uczniowie klas 4-6, 68,37% uczniowie klas 7-8) i odnotowanie istotnych odchyśleń od tych wartości w kolejnej edycji diagnozy
C4. Zwiększenie świadomości uzależnień behawioralnych	Liczba uczniów, rodziców i seniorów objętych zajęciami z zakresu higieny cyfrowej i profilaktyki hazardu	Wzrost odsetka uczniów znających pojęcie uzależnień behawioralnych (wartość bazowa: 14,83-29,25%); zmiana odsetka uczniów klas 7-8 z kontaktem

Cel szczegółowy	Rezultaty twarde	Rezultaty miękkie
		z hazardem online (wartość bazowa: 19,64%) interpretowana z ostrożnością, ponieważ zjawisko to zależy również od czynników pozostających poza zakresem oddziaływania Programu
C5. Ograniczenie skali przemocy domowej	Liczba osób doznających przemocy domowej objętych wsparciem CUS (wartość bazowa: 56 osób w 2025 r.) oraz liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej objętych działaniami CUS (wartość bazowa: 19 osób w 2025 r.)	Zminimalizowanie ryzyka występowania przemocy domowej
C6. Zwiększenie dostępności lokalnej oferty terapeutycznej	Liczba osób korzystających z usług Punktu konsultacyjnego rocznie (wartość bazowa: 84 osoby w 2025 r.)	Wzrost rozpoznawalności lokalnej oferty pomocowej wśród mieszkańców, mierzony w kolejnej edycji diagnozy
C7. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej	Liczba wspólnych działań i spotkań koordynacyjnych między GKRPA, CUS, Policją i Strażą Miejską	Poprawa kompletności danych o zdarzeniach związanych z uzależnieniami rejestrowanych przez służby porządkowe

Wartości bazowe wskazane w tabeli pochodzą z Diagnozy Problemów Społecznych Gminy Kęty 2026 oraz sprawozdań z wykonania Programu za 2025 r., przedstawionych szczegółowo w Rozdziale III. Sposób i harmonogram monitorowania poszczególnych wskaźników, w tym źródła danych wykorzystywane do oceny rezultatów, przedstawiono w Rozdziale XI.

ROZDZIAŁ IX. FINANSOWANIE ZADAŃ

Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań ujętych w Programie są środki finansowe budżetu Gminy Kęty, pochodzące z dochodów z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wnoszonych przez podmioty gospodarcze zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, oraz z opłaty od napojów alkoholowych w opakowaniach o pojemności do 300 ml, tzw. opłaty za małpki. Dochody te stanowią dochód gminy przeznaczony w całości na realizację Programu, w tym na bieżące funkcjonowanie Ogrzewalni w Kętach.

Klasyfikacja budżetowa zadań Programu obejmuje dział 851 (Ochrona zdrowia), rozdział 85153 (Zwalczanie narkomanii) oraz rozdział 85154 (Przeciwdziałanie alkoholizmowi), a także dział 852, rozdział 85295 (Pozostała działalność), w ramach którego finansowane jest bieżące funkcjonowanie Ogrzewalni w Kętach. Środki ujęte w rozdziale 85295 stanowią część budżetu Programu i są uwzględnione w łącznych kwotach wykonania przedstawionych w Tabeli 22, w odróżnieniu od finansowania OPPA w Bielsku-Białej, które pozostaje poza budżetem Programu.

Wykonanie budżetu Programu w latach 2023-2025

Wydatki poniesione na realizację poprzedniej edycji Programu w latach 2023-2025 przedstawiały się następująco:

Tabela 22. Wykonanie budżetu Programu w latach 2023-2025

Rok	Plan pierwotny	Plan po zmianach	Wykonanie
2023	1 010 000,00 zł	1 253 584,95 zł	1 004 185,98 zł
2024	1 150 000,00 zł	1 365 972,83 zł	1 148 363,96 zł
2025	1 300 000,00 zł	1 779 953,12 zł	1 711 803,28 zł

Źródło: Raporty z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za lata 2023-2025, Urząd Gminy Kęty.

W analizowanym okresie budżet Programu był corocznie zwiększany w trakcie roku budżetowego w stosunku do planu pierwotnego, w drodze uchwał zmieniających Rady Miejskiej w Kętach. Plan pierwotny na 2026 r., ostatni rok obowiązywania poprzedniej edycji Programu, przyjęty uchwałą nr XXIII/190/2025 Rady Miejskiej w Kętach z dnia 26 listopada 2025 r., wynosi 1 300 000,00 zł.

Mechanizm corocznego preliminarza

Szczegółowy preliminarz wydatków na poszczególne lata obowiązywania Programu, w tym na pierwszy rok jego obowiązywania (2027 r.), zostanie sporządzony przez Urząd Gminy Kęty w oparciu o planowane dochody z tytułu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłaty za małpki i przedstawiony Radzie Miejskiej w Kętach do przyjęcia, zgodnie z mechanizmem stosowanym w poprzedniej edycji Programu. Preliminarz będzie aktualizowany corocznie, z uwzględnieniem bieżących potrzeb wynikających z realizacji zadań oraz wysokości faktycznie uzyskiwanych dochodów. Burmistrz Gminy Kęty jest upoważniony do dokonywania zmian kwot określonych w preliminarzu, w tym w przypadku zwiększenia środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu.

Finansowanie poza środkami Programu

Finansowanie usług świadczonych przez Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej na rzecz mieszkańców gminy nie pochodzi ze środków Programu. Gmina Kęty zawiera z OPPA odrębną, coroczną umowę, finansowaną z budżetu gminy poza klasyfikacją budżetową właściwą dla zadań Programu.

ROZDZIAŁ X. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zadania Komisji

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętach należy w szczególności:

- inicjowanie działań zmierzających do orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu od alkoholu osób zgłoszonych jako nadużywające alkoholu;
- podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu, w tym udzielanie informacji o możliwościach leczenia, motywowanie do podjęcia terapii oraz informowanie o działających grupach wsparcia i stowarzyszeniach abstynenckich;
- udział w kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych, prowadzonej we współpracy z Wydziałem Środowiska i Przedsiębiorczości Urzędu Gminy Kęty oraz Strażą Miejską w Kętach, zgodnie z podziałem kompetencji określonym w Rozdziale VII.5;
- propagowanie i popularyzowanie wiedzy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- współpraca z organizacjami, placówkami, instytucjami i osobami fizycznymi związanymi z problematyką rozwiązywania problemów alkoholowych;
- opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- udzielanie wsparcia i informacji ofiarom przemocy domowej oraz inicjowanie interwencji w przypadku podejrzenia występowania przemocy domowej;
- udzielanie informacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb zajmujących się problematyką uzależnień i przemocy domowej;
- podejmowanie działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w Gminie Kęty, który koordynuje jej przebieg;
- współpraca z Centrum Usług Społecznych w Kętach oraz innymi podmiotami w zakresie integracji społecznej osób uzależnionych.

Skład i organizacja Komisji

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętach została powołana zarządzeniem Burmistrza Gminy Kęty z dnia 12 stycznia 2011 r., zmienionym w związku ze zmianą składu zarządzeniem Burmistrza Gminy Kęty z dnia 28 kwietnia 2022 r. Komisja działa na podstawie własnego regulaminu, zatwierdzonego w dniu 15 marca 2011 r. oraz obowiązujących przepisów prawa. W skład Komisji wchodzi sześć osób: przewodniczący, sekretarz oraz czterech członków. Komisja pełni dyżury w poniedziałki w godzinach 15:30-16:30, w swojej siedzibie przy ul. Sobieskiego 19 w Kętach; w danych sprawozdawczych za lata 2023-2025 wykazano po 33 dyżury w każdym roku (Tabela 23).

Działalność Komisji w latach 2023-2025

Dane statystyczne dotyczące działalności Komisji w ostatnich trzech latach obowiązywania poprzedniej edycji Programu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętach w latach 2023-2025

Wskaźnik	2023	2024	2025
Liczba pełnionych dyżurów	33	33	33
Liczba osób zgłoszonych z podejrzeniem nadużywania alkoholu	59	55	73
Liczba zgłoszeń dotyczących możliwości wystąpienia problemu alkoholowego	70	66	65
Liczba przestanych wezwań na posiedzenie	147	125	164
Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących i wyjaśniających	147	147	110
Liczba wywiadów przeprowadzonych w środowisku	40	50	41
Liczba zaopiniowanych wniosków dotyczących sprzedaży alkoholu na terenie gminy	10	10	15

Źródło: Raporty z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za lata 2023-2025, Urząd Gminy Kęty.

Niezależnie od wskaźników przedstawionych w tabeli, Komisja w analizowanym okresie prowadziła postępowania w sprawach zobowiązania osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego, w tym kierowanie wniosków do sądu oraz pozyskiwanie opinii biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, a także pozyskiwała informacje z placówek odwykowych dotyczące podejmowania leczenia przez osoby zobowiązane przez sąd.

Zasady wynagradzania członków Komisji

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętach przysługuje wynagrodzenie za udział w jej pracach na dotychczasowych zasadach, kontynuowanych z poprzedniej edycji Programu. Przewodniczący Komisji biorący udział w jej pracach otrzymuje miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 680 zł, a pozostali członkowie biorący udział w pracach Komisji otrzymują miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 550 zł. W przypadku nieobecności na posiedzeniu plenarnym wynagrodzenie nie przysługuje lub ulega proporcjonalnemu pomniejszeniu. Za sporządzenie wywiadu środowiskowego członkowi Komisji przysługuje 105 zł, a obsługa kancelaryjno-biurowa Komisji rozliczana jest w formie miesięcznego ryczałtu w wysokości 630 zł. Stawki te obowiązywały w 2025 r. i 2026 r.; ich ewentualna zmiana w kolejnych latach obowiązywania Programu następuje w ramach corocznego preliminarza, o którym mowa w Rozdziale IX. Budżet na wynagrodzenia i bieżącą działalność Komisji w 2025 r. wynosił 80 300,00 zł, z czego wykorzystano 73 818,74 zł.

ROZDZIAŁ XI. MONITORING I EWALUACJA

Zasady sprawozdawczości

Monitoring jest to stała i systematyczna obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian wartości wskaźników, mająca na celu ocenę skuteczności i efektywności wdrażania Programu na terenie gminy oraz umożliwiająca jego bieżącą korektę tam, gdzie jest to zasadne.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2b ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Burmistrz Gminy Kęty sporządza raport z wykonania w danym roku Programu oraz efektów jego realizacji i przedkłada go Radzie Miejskiej w Kętach w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport. Zgodnie z art. 4¹ ust. 2c tej ustawy, Burmistrz sporządza również, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku w ramach Programu i przesyła ją do tego Centrum w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Podstawowym dokumentem w procesie monitorowania, stanowiącym również podstawę do wypełnienia ankiety Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, są raporty i sprawozdania realizatora oraz partnerów Programu, opracowywane na podstawie danych własnych oraz danych uzyskanych od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

Wskaźniki monitorowania

Realizacja poszczególnych celów szczegółowych Programu, określonych w Rozdziale VI, monitorowana jest za pomocą wskaźników przedstawionych w poniższej tabeli. Wartości bazowe wskaźników pochodzą wyłącznie z danych potwierdzonych źródłowo, przedstawionych w Rozdziale III.

Tabela 24. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Programu

Cel	Wskaźnik	Wartość bazowa	Źródło danych	Częstotliwość
C1	Liczba mieszkańców doprowadzanych do OPPA w Bielsku-Białej	122 osoby (2025 r.); finansowanie OPPA pozostaje poza budżetem Programu	Sprawozdanie OPPA w Bielsku-Białej	roczna
C2	Odsetek uczniów klas 7-8 z kontaktem z papierosami tradycyjnymi	22,45% (2026 r.)	Diagnoza Problemów Społecznych Gminy Kęty	cykliczna
C3	Odsetek respondentów oceniających substancje psychoaktywne jako szkodliwe, wskaźnik cząstkowy dla każdej z grup	85,42% mieszkańcy; 77,33% uczniowie klas 4-6; 68,37% uczniowie klas 7-8 (2026 r.)	Diagnoza Problemów Społecznych Gminy Kęty	cykliczna
C4	Odsetek uczniów klas 7-8 z kontaktem z hazardem online	19,64% (2026 r.)	Diagnoza Problemów Społecznych Gminy Kęty	cykliczna

Cel	Wskaźnik	Wartość bazowa	Źródło danych	Częstotliwość
C5	Liczba osób doznających przemocy domowej objętych wsparciem CUS	56 osób (2025 r.)	Sprawozdanie CUS w Kętach / MRPiPS-03	roczna
C5	Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej objętych działaniami CUS	19 osób (2025 r.)	Sprawozdanie CUS w Kętach / MRPiPS-03	roczna
C6	Liczba osób korzystających z Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień	84 osoby (2025 r.)	Sprawozdanie Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień	roczna
C7	Liczba spotkań koordynacyjnych między GKRPA, CUS, Policją i Strażą Miejską	wskaźnik nowo wprowadzony w niniejszej edycji Programu, bez wartości bazowej	Raport z wykonania Programu	roczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozdziałów III, VI i VIII niniejszego Programu.

Źródła danych

Proces monitorowania Programu opiera się na następujących źródłach danych:

Tabela 25. Źródła danych wykorzystywane w procesie monitorowania

Źródło danych	Zakres danych	Częstotliwość pozyskiwania
Raport Burmistrza z wykonania Programu	Dane działalności GKRPA i CUS, wydatkowanie środków finansowych Programu	Roczna (przedkładany Radzie Miejskiej do 30 czerwca)
Sprawozdanie Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień	Liczba pacjentów, konsultacje terapeutyczne i lekarskie, sesje grupowe	Roczna
Sprawozdanie MRPiPS-03	Dane o udzielonych świadczeniach pomocy społecznej	Roczna
Diagnoza Problemów Społecznych Gminy Kęty	Wskaźniki ankietowe dotyczące świadomości, zachowań i postaw mieszkańców	Cykliczna, kolejna edycja planowana przed zakończeniem okresu obowiązywania Programu
Dane Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej	Liczba mieszkańców gminy doprowadzanych do Ośrodka, wysokość dotacji	Roczna

Źródło danych	Zakres danych	Częstotliwość pozyskiwania
Dane Komisariatu Policji w Kętach i Straży Miejskiej w Kętach	Interwencje związane z uzależnieniami, o ile są rejestrowane odrębnie	Roczna

Ocena rezultatów miękkich Programu, opartych na wskaźnikach ankietowych, wymaga przeprowadzenia kolejnej edycji Diagnozy Problemów Społecznych Gminy Kęty przed zakończeniem okresu obowiązywania Programu, umożliwiającą porównanie uzyskanych wyników z wartościami bazowymi wskazanymi w niniejszym rozdziale. Ewaluacja Programu nie ogranicza się jednak wyłącznie do porównania wyników badań ankietowych: obejmuje również coroczną ocenę stopnia realizacji celów szczegółowych i zadań określonych w Rozdziałach VI i VII, osiągnięcia wskaźników monitorowania oraz wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu, przedstawionych w Rozdziale IX.

ROZDZIAŁ XII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Okres obowiązywania

Program obejmuje zadania do realizacji od dnia 1 stycznia 2027 r. do dnia 31 grudnia 2030 r.

Nadzór nad realizacją Programu

Nadzór i koordynację nad realizacją Programu sprawuje Burmistrz Gminy Kęty za pośrednictwem Urzędu Gminy Kęty. Przy realizacji Programu wskazana jest współpraca ze wszystkimi instytucjami i organizacjami statutowo zaangażowanymi w rozwiązywanie problemów alkoholowych, problemu narkomanii, a także innych uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.

Tryb aktualizacji

Program może być zmieniany w trakcie okresu jego obowiązywania w przypadku wystąpienia uzasadnionych potrzeb wynikających ze zmian sytuacji społecznej, prawnej, organizacyjnej lub finansowej, w drodze uchwały Rady Miejskiej w Kętach. Preliminarz wydatków na kolejne lata obowiązywania Programu aktualizowany jest corocznie, zgodnie z mechanizmem opisanym w Rozdziale IX.

Klauzula aktualizacyjna dotycząca Narodowego Programu Zdrowia

W przypadku przyjęcia nowej edycji Narodowego Programu Zdrowia w trakcie obowiązywania niniejszego Programu, przy realizacji zadań uwzględnia się jego cele i kierunki działań, w zakresie zgodnym z obowiązującymi przepisami prawa oraz celami niniejszego Programu. W przypadku konieczności dostosowania treści Programu do nowych uwarunkowań, jego zmiana następuje w trybie właściwym dla jego przyjęcia.

Słowniczek pojęć

Tabela 26. Słowniczek pojęć używanych w Programie

Pojęcie	Znaczenie
Program	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kęty na lata 2027-2030
GKRPA	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętach
CUS	Centrum Usług Społecznych w Kętach
GZOZ	Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kętach
Punkt konsultacyjny	Punkt konsultacyjny do spraw uzależnień, prowadzony przez Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kętach na podstawie umowy z Urzędem Gminy
OPPA	Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej

Pojęcie	Znaczenie
DDA/DDD	Dorośle Dzieci Alkoholików / Dorośle Dzieci z rodzin Dysfunkcyjnych
Profilaktyka uniwersalna	Działania adresowane do całej populacji, niezależnie od stopnia indywidualnego ryzyka wystąpienia problemów uzależnień
Profilaktyka selektywna	Działania adresowane do grup podwyższonego ryzyka, wyodrębnionych na podstawie czynników zwiększających prawdopodobieństwo wystąpienia problemów uzależnień
Profilaktyka wskazująca	Działania adresowane do osób i rodzin, u których zidentyfikowano wczesne symptomy zaburzeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych lub zachowaniami ryzykownymi
Niebieska Karta	Procedura podejmowania działań w związku z podejrzeniem występowania przemocy domowej, prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami
Zespół Interdyscyplinarny	Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Kęty, koordynujący działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
Uzależnienia behawioralne	Zaburzenia polegające na wielokrotnym, długotrwałym powtarzaniu określonej czynności w celu uzyskania przyjemności lub redukcji napięcia, np. korzystania z internetu, telefonu komórkowego lub hazardu, mimo negatywnych konsekwencji
NPZ	Narodowy Program Zdrowia
KCPU	Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom